

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vladimír Ondruch

**Přeshraniční spolupráce Klubu českých turistů a Klubu
slovenských turistů**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Antónia Dvoranová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Vladimír Ondruch

**Over-border co-operation of Czech and Slovakian tourist
clubs**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Antónia Dvoranová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Horní Bečvě, dne 3. 3. 2013

Jméno autora

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucí bakalářské práce paní RNDr. Antónii Dvoranové za čas, který mi věnovala, za cenné připomínky a rady, které mi poskytla při zpracování této bakalářské práce. Poděkování patří členům Klubu českých turistů a Klubu slovenských turistů za poskytnutí publikací, zápisů a materiálů k vypracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá příhraniční spoluprací Klubu českých turistů a Klubu slovenských turistů. Mapuje historii turistiky, současnost a poslání obou klubů. Podrobně jsou zmapovány turistické kluby okolo moravsko-slovenského pomezí. V práci je popsáno turistické značení pěších a lyžařských tras, cyklotras, hipotras a rozdíly ve značení mezi jednotlivými kluby.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaká je spolupráce obou klubů po rozdělení Československa, zvláště na moravsko-slovenském pomezí. Praktická část je věnována zmapování společných akcí KČT a KST. Jsou zde popsány turistické akce pořádané v minulosti a také co se chystá v letošním roce. Díky tomu můžeme posoudit jaký vliv na dění v obou klubech a jejich společné turistické akce mělo rozdělení Československa.

Klíčové pojmy

Cykloznačení, historie, lyžařské značení, oblasti KČT, pěší značení, přeshraniční spolupráce, regionální rady KST, společná setkání, trasy, turistické značení, turistické akce.

Annotation

The bachelor thesis deals with overborder cooperation between Czech and Slovakian tourist clubs. It shows history of tourism, present and the mission of both clubs. We can see tourist clubs around Moravian-Slovakia borders in details. The work describes marking of tourist routes - for walkers, skiers, cyclists and horseriders and differences in marking between individual clubs.

Aim of this thesis is to find out what is the cooperation of both clubs after division of Czechoslovakia, especially on Moravian-Slovakia borders. The practical part is devoted to mapping out common actions of KTC and KST. The work describes tourist events held in the past and also what is going on this year. This allows us to assess the effects of Czechoslovakia division to both clubs and their joint actions.

Key words

Areas KCT, history, joint meeting, marking of cycling routes, marking of ski routes, overborder cooperation, regional council KST, routes, tourist events, tourist routes, tourist routes marking.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1 KLUB ČESKÝCH TURISTŮ	10
1.1 Historie a současnost Klubu českých turistů	10
1.2 Poslání KČT, organizační struktura a financování činnosti	13
1.3 Informační centrum KČT, muzeum turistiky a časopis Turista	15
1.4 Členství v KČT, výhody pro členy a Asociace TOM	16
2 KLUB SLOVENSKÝCH TURISTŮ	18
2.1 Historie a současnost Klubu slovenských turistů	18
2.2 Hlavní poslání a organizační struktura KST	21
2.3 Výhody pro členy, majetek KST a časopis Krásy Slovenska	22
3 TURISTICKÉ KLUBY OKOLO SPOLEČNÝCH HRANIC	24
3.1 Oblasti a organizace KČT sousedící se Slovenskem	24
3.2 Regionální rady KST sousedící s Českou republikou	27
4 TURISTICKÉ ZNAČENÍ	30
4.1 Historie a současnost značení KČT	30
4.2 Pěší značení, lyžařské značení, cykloznačení a hipotrasy	32
4.3 Historie a současnost značení KST	36
4.4 Pěší značení, lyžařské značení a cykloznačení	38
4.5 Spolupráce značkařů KČT a KST	40
PRAKTICKÁ ČÁST	
5 SPOLEČNÉ AKCE KČT A KST	42
5.1 Turistické akce KČT a KST v nedávné minulosti	42
5.2 Turistické akce KČT a KST v roce 2013	50
5.3 Shrnutí praktické části	51
ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	60
SEZNAM PŘÍLOH	61

ÚVOD

V dnešní uspěchané době je sport a pohyb v přírodě brán jako alternativa sezení u počítače v kanceláři a také jako příjemné setkávání se s kamarády. Jednou z možností pohybu je účastnit se akcí turistických klubů. Kluby turistů v České i Slovenské republice jsou jednou z největších občanských organizací v oblastech turistiky, volného času a sportu. Kluby na obou stranách hranice pořádají každoročně stovky turistických akcí pro širokou veřejnost. Kromě pěší turistiky, cykloturistiky a lyžařské turistiky se v poslední době dostala do popředí jezdecká turistika, turistika pro zdravotně a zrakově postižené občany. Nezapomíná se na rodiny s dětmi a turistickou mládež.

Mnoho z nás, buď jako děti nebo i v pozdějším věku, se zúčastnilo nějakého pochodu, závodu či tábora. Někteří jsme ani nevěděli, kdo akci pořádá. Při výletech nebo procházkách do přírody všichni známe různobarevné turistické značky, mapy a stojany se směrůvkami. Mnozí nevědí, co jednotlivé turistické značky znamenají, kdo je maluje a stará se o jejich údržbu. Občas se stává, že podobných značek je v terénu více a turisté bloudí.

Proto jsem se rozhodl napsat tuto bakalářskou práci. Chci v ní popsat mnohdy pohnutou historii obou klubů – Klubu českých turistů (KČT) a Klubu slovenských turistů (KST). Popsat jejich přeshraniční spolupráci, společné akce a zhodnotit podmínky pro společnou turistiku na vzájemné hranici. Součástí mé bakalářské práce je popsání a ohodnocení značených pěších tras, cyklotras, hipotras a lyžařských tras. Společná hranice České a Slovenské republiky je hustě protkána sítí pěších tras, cyklistických tras a v zimě hojně využívaných upravovaných běžeckých tras. Aktivně se pracuje na značení pro jezdeckou turistiku na koni. Vyznačeny jsou první turisté trasy pro zdravotně postižené občany na vozíčku. Jako aktivní turista a značkař KČT se hodně pohybuji v terénu. Můžu i ze své praxe porovnat rozdíly ve značení obou turistických klubů.

Praktická část má za úkol vyhodnotit jaký vliv na turistické akce mělo rozdělení Československa. Do rozdělení republiky kluby úzce spolupracovaly,

turisté se navzájem navštěvovali, zvláště čeští turisté v letních měsících zdolávali štíty Vysokých Tater.

Přímou účastí na jednotlivých akcích, komunikací mezi členy KČT a KST jsou mapovány konkrétní akce, jejich průběh a také návštěvnost. V práci se pokusím porovnat za dané období návštěvnost turistických akcí, a tím zjistit, zda turistů přibývá či ubývá. Návštěvníci turistických akcí začínají být náročnější nejen na samotnou organizaci, ale i doprovodné akce. I na to zkusím najít odpověď ve své bakalářské práci.

1 KLUB ČESKÝCH TURISTŮ

Kapitola je zpracována dle podkladů Ústředí Klubu českých turistů a z knih zabývajících se historií a současností KČT. Klub patří mezi dvacet nejstarších turistických klubů na světě. V letošním roce oslaví KČT 125 let od svého založení.

1.1 Historie a současnost Klubu českých turistů

Klub českých turistů (KČT) byl založen 11. června 1888 v Praze skupinou vlastenců okolo známého cestovatele Vojty Náprstka, který se stal prvním předsedou klubu. Vojta Náprstek byl známou osobností, ale práci v klubu se příliš nevěnoval a své místo po půl roce přenechal Jaroslavu Zdeňkovi. Klub byl velice aktivní, vznikla síť turistických chat, ubytoven, turistických map a hustá síť značených turistických cest. Řada předních představitelů země považovala za čest být členem klubu. První velkou akcí pro turisty bylo postavení Petřínské rozhledny s lanovou dráhou v roce 1891. Klub organizoval nejen vycházky po okolí velkých měst, ale také i hromadné výlety do Alp, Tater, Černé hory a na Island.

Zpočátku se klub omezoval jen na pěší výlety, ale po přivezení prvních párů lyží z Osla hrabětem Harrachem v roce 1894 začaly vznikat první SKI kluby. Lyžařské kroužky při KČT měly obrovský rozmach a začaly se pořádat výcvikové kurzy, přejezdy hor a závody. Postupně vznikaly odbory vysokohorské, vodní a krasové turistiky.

V době založení měl klub 225 členů, před první světovou válkou v roce 1913 měl klub už 5 400 členů. Ovšem na Moravu klub pronikal pomaleji, první odbor KČT vznikl v Brně v roce 1894, ale posléze se rozpadl a znovu se vytvořil až v roce 1908. V Moravské Ostravě byl první klub založen 2. února 1899. Zajímavostí je, že na Moravě byla první turistická organizace založena už v roce 1884. Byla to Pohorská jednota Radhošť, známá výstavbou krásných Jurkovičových staveb na Pustevnách.

První světová válka ochromila činnost klubu, díky obětem války značně poklesl počet jeho členů. Poválečné nadšení mělo za následek vznik dalších odborů klubu, v roce 1927 měl již 280 odborů s 60 000 členy. Pro úplnost je potřeba napsat, že kromě KČT bylo v té době více organizací zabývajících se turistikou. Čs. obec turistická měla v roce 1929 až 8 500 členů, Svaz dělnických turistů vlastnil několik chat i rozhlednu. Největší členskou základnu měli němečtí turisté, kteří provozovali své turistické chaty a měli i vlastní turistické značení, odlišné od značení KČT.

Po vzniku Československa v roce 1918 byl klub přejmenován na Klub československých turistů (KČST). Rozšířením o Slovensko a Podkarpatskou Rus muselo dojít k reorganizaci klubu, změnám stanov a vzniku žup. KČST vedl velký propagátor pohybu v přírodě Dr. Jiří Guth-Jarkovský. V roce 1926 se klub ocitl ve vnitřní krizi. Na Slovensku proběhla v časopise Krásy Slovenska protičeská kampaň, jejímž vyvrcholením bylo zapálení a zničení chaty KČST na Králově studni. V Čechách došlo k rozkolu ve vedení klubu, k odstoupení stávajícího předsedy klubu a stávajícího výboru. Poté docházelo k časté výměně předsedů klubu, posledním předsedou KČST, až do jeho zlikvidování v roce 1948, byl Dr. Pavel Pásek.

Tyto události ovšem neměly vliv na celkovou činnost klubu. Už v roce 1924 KČST provozoval 45 chat, měl na starosti 15 rozhleden a 18 hradů. Rostla členská základna, v roce 1938 bylo v 358 odborech 100 067 členů. V zemi České bylo 55 270 členů, v zemi Moravskoslezské 23 236 členů, v zemi Slovenské 10 095 členů a v zemi Podkarpatské 1 183 členů. Probíhala výstavba nových chat, rozhleden, značení a obnova turistických tras. Jen v roce 1937 bylo uspořádáno až 7 000 výletů a výprav o délce přes 180 000 km. Na Slovensku vznikl v roce 1924 při KČST tatranský klub JAMES, který funguje doposud. V roce 1921 byly objeveny Demänovské jaskyně v Nízkých Tatrách. Z iniciativy KČST bylo založeno Družstvo Demänovských jaskýň, v ní měl klub majetkový podíl a zasadil se o otevření jeskyní veřejnosti.

„Mnichovskou dohodou z r. 1938 byly Německem zabráněny nejkrásnější pohraniční kraje a hory, takže možnosti výletové činnosti, lyžování i horské turistiky byly silně omezeny. KČST mimoto ztratil jen v českých zemích 41 chat,

15 000 km značených turistických tras a 79 odborů s více než 10 000 členy. Další ranou pak byla okupace naší vlasti, vznik "Protektorátu Čechy a Morava" a odtržení Slovenska a Podkarpatské Rusi. Majetek KČST na Slovensku byl zabrán a předán nově se vytvořivšímu Klubu slovenských turistov a lyžiarov (KSTL), Podkarpatská Rus pak byla přičleněna k Maďarsku. Tím se zcela přerušily dvacetileté turistické styky a ztratily mnohamiliónové investice.“ (Klub českých turistů, online, cit. 2013-01-08).

KČST přestal existovat, v českých zemích zůstal KČT. Činnost klubu byla během druhé světové války omezena, ale odbory KČT byly v podstatě jedinými středisky českého národního života. Mnoho funkcionářů se zapojila do odbojové činnosti, za což mnozí zaplatili svým životem.

Po válce se KČT začal opět rozvíjet. Klub začal značit turistické trasy i v oblastech, kde doposud značili němečtí turisté. Postupně převzali desítky německých turistických chat, rozhleden a hradních zřícenin. Po únorovém puči v roce 1948 byl klub rozpuštěn, majetek znárodněn a členská základna převedena do sjednocené tělovýchovy ČSTV.

Během komunistického režimu v letech 1948 – 1989 se podařilo zachovat kontinuitu ve značení turistických tras. Značení prováděli dobrovolní značkaři. Dne 7. dubna 1990 došlo na konferenci v Praze k znovuobnovení Klubu českých turistů. Valná hromada zvolila prvním předsedou obnoveného KČT Dr. Jiřího Linhartu. V lednu 1991 se stal předsedou klubu Ing. Jan Havelka, kterého v roce 2006 vystřídal PhDr. Jan Stránský a vede klub doposud. Klub usiloval o navrácení svého majetku, ale bohužel mu byla navrácena jen malá část majetku. Postavila se nová turistická chata (TCH) v Prášilech na Šumavě, rekonstrukcí prošla Jiráskova chata v Dobrošově.

KČT vlastní v Krkonoších Voseckou boudu, také Brádleryovy boudy, chatu Výrovka a turistickou chatu Pod Studničnou. Vlastní TCH Pláně pod Ještědem, TCH Prachov, TCH Čihák, TCH Polesí, Raisovu chatu na Zvičíně, TCH Kusalíno, chatový tábor Jinolice u Jičína. Poblíž hranic se Slovenskou republikou v Beskydech vlastní KČT turistickou chatu Skalka v Mostech u Jablunkova, TCH Prašivá, TCH na Ostrém a bufet Šantán na Lysé hoře. V roce 2012 začala výstavba vyhořelé Bezručovy chaty na Lysé hoře.

Klub českých turistů se po roce 1989 zasloužil o zpřístupnění několika vojenských újezdů a snažil se o otevření nových hraničních přechodů pro pěší, cyklisty a lyžařské turisty. V roce 1997 došlo k odstoupení KČT z ČSTV a klub se stal samostatným turistickým spolkem, tak jak byl před rokem 1948.

Obrázek 1: Současné logo Klubu českých turistů

Zdroj: Klub českých turistů, online, cit. 2013-01-20.

KČT je také členem Evropské asociace turistických klubů EWV, Světové organizace lidového sportu IVV a Mezinárodní ligy sportů IML.

Klub má dnes necelých čtyřicet tisíc členů, jednu třetinu tvoří mládež do 26 let, třetinu senioři nad 60 let.

1.2 Poslání KČT, organizační struktura a financování činnosti

„KČT je občanským sdružením aktivních turistů, příznivců a přátel turistiky. Jeho členy spojuje některý ze zájmu uvedených v čl. 4.“ (Klub českých turistů, online, cit. 2013-01-10)

Poslání KČT - článek 4 má celkem 13 bodů popisující poslání KČT. Hlavním posláním klubu je vytváření turistických programů, včetně mezinárodních turistických aktivit. Tradiční aktivitou klubu je značení a údržba sítě turistických značených tras a cyklotras předepsaným způsobem. Prosazuje právní ochranu

značení. Turisté si uvědomují důležitost při vytváření podmínek pro bezpečný a volný pohyb v přírodě spojenou s ochranou přírody a péčí o kulturní památky. Podmínky se musí tvořit také pro aktivní činnost seniorů, rodin, dětí, mládeže a zdravotně postižených. KČT dbá o rozvoj více druhů turistiky - pěší, lyžařskou, vodáckou, cykloturistiku, vysokohorskou turistiku, mototuristiku, speleoturistiku, turistiku na koni, turistiku zdravotně postižených, rodinnou turistiku, turistiku dětí a mládeže a další. Klub vydává turistické mapy, časopisy, metodické materiály a odbornou literaturu. KČT staví a provozuje pro své členy i veřejnost turistické ubytování a další turistickou infrastrukturu (ubytovny, tábořiště, rozhledny, průvodce). KČT je založen na dobrovolné práci svých členů a v nezbytném rozsahu na profesionální práci placeného aparátu.

Organizační struktura - v čele klubu je Ústřední výbor KČT se sídlem v Praze. Předsednictvo má devět členů. Ústřední výbor zastřešuje čtrnáct územních oblastí KČT, jejich velikost je ohraničena velikostí krajů.

Se slovenskou republikou sousedí KČT oblast Moravskoslezská, KČT oblast Valašsko – Chřiby a KČT Jihomoravská oblast. Každá oblast má pod sebou mnoho odborů. Například oblast Valašsko-Chřiby v roce 2012 uvádí 37 odborů.

Pro svou kvalitnější činnost si klub vytvořil Rady KČT. Pro plánování turistických akcí je programová rada, pro obnovu a značení turistických tras je rada značení, údržbu chat má na starosti technická rada, atd. Rada Síň slávy české turistiky symbolicky oceňuje významné osobnosti, které přispěly k úspěchům a zviditelnění české turistiky doma i v zahraničí.

KČT má celkem třináct sekcí. Jsou to sekce pěší turistiky, cykloturistiky, VHT, ochrany přírody, turistiky na koni, rodinné turistiky, zdravotně postižených, výkonnostní turistiky, ochrany přírody, lyžařské turistiky, mototuristiky, speleoturistiky, IVV + IML, EWV a dále pak vlastivědná a metodická sekce.

Financování činnosti - dle sborníku KČT z roku 2008 potřebuje klub ke své činnosti jen na úrovni ústředí 35 – 40 miliónů Kč. Klub přesně neví, kolik se spotřebuje peněz na úrovni oblastí a jednotlivých klubů. Přímou podporu turistických akcí, včetně slev na ubytování a podporu oblastí zčásti kryjí členské

příspěvky. Zbytek kryje dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). Na údržbu a provoz turistických chat se získávají prostředky z nájmu chat a z dotace MŠMT. Největší výdajovou položkou klubu je turistické značení. Výdaje na značení překračují ročně částku přes 10 miliónů Kč. Značení se dotuje z Ministerstva pro místní rozvoj, z jednotlivých krajů, mikroregionů a z darů od sponzorů. Na Správu klubu se ročně vydá 5 – 6 miliónů Kč. Výdaje jsou použity na Muzeum turistiky, slevovou kartu Eurobeds, Eurorando, atd. KČT v současné době nemá žádné úvěry a je běžně solventní.

1.3 Informační centrum KČT, muzeum turistiky a časopis Turista

Informační centrum KČT – sídlí na Fügnerově náměstí 3 v Praze 2. Centrum nabízí informace o činnosti klubu, kalendáře turistických akcí, prodává mapy a upomínkové předměty KČT. Informuje o slevovém systému EUROBEDS spolu s výhodami členství v klubu.

Muzeum turistiky - klub turistů už dávno uvažoval o otevření muzea turistiky. Myšlenku se podařilo realizovat 2. července 2006 v Bechyni. Návštěvník muzea si může prohlédnout historii české turistiky. Je zde přehled o chatách KČT, které klub vlastnil až do zrušení v roce 1948. Zajímavá je historie turistického značení z přelomu 19. a 20. století, ukázky starých směrovek a tabulek. Přitom si návštěvník prohlédne přehled o dnešním systému značení turistických tras, cyklotras, hipotras i značení pro vozíčkáře. Jsou tady životopisy významných historických osobností, které se zasloužily o českou turistiku. Místo tu mají historicky nejvýznamnější odbory KČT. Muzeum představuje historii vzniku nejstarších evropských turistických klubů. Na plastické mapě Česka je možné shlédnout všechny existující rozhledny. Je zde popsán vznik Klubu československých turistů v roce 1918, rozvoj turistiky na Slovensku i na Podkarpatské Rusi a činnost KČST na území s národnostními menšinami. Významnou část muzea tvoří Sín slávy české turistiky, kde jsou portréty

významných osobností české turistiky od roku 1888 až do současných dní. Určitě stojí za zhlédnutí dobové prvky turistické výstroje a výbroje.

Časopis Turista - rok po založení Klubu českých turistů, v roce 1889, začal vycházet časopis pro turisty s názvem Časopis turistů. Postupně přecházelo k přejmenování časopisu, až se ustálil na dnešní název Turista. Časopis má laminovanou obálku, vychází deset čísel za rok a je plnobarevný. Náplní časopisu je zveřejňovat novinky a informace pro aktivní turisty zejména o přírodních zajímavostech, kulturních, architektonických a technických památkách. Jsou tu náměty na výlety pro pěší turisty, běžkaře, ale i pro ty, co jezdí na kole či na lodi. Pravidelně jsou zveřejňovány pozvánky na turistické akce a informace o klubové činnosti KČT.

1.4 Členství v KČT, výhody pro členy a Asociace TOM

Členství v KČT - člen Klubu českých turistů souhlasí se stanovami KČT. Zájemce o členství se přihlásí v některém z odborů KČT. Členem klubu se stává vyplněním přihlášky a zaplacením členského příspěvku na běžný rok, jehož výši určuje mateřský odbor KČT. Přihlášky zájemců do 18 let věku spolupodepisuje jeden z rodičů nebo zákonný zástupce. Jednou z možností je rodinné členství - členství jednoho nebo obou rodičů a nejméně jednoho jejich dítěte, členský příspěvek je pak hrazen tzv. rodinnou známkou.

Výhody pro členy - člen KČT získá slevovou kartu EUROBEDS, se kterou uplatňuje slevy na poskytnuté služby a zakoupené zboží u více než 1 100 smluvních partnerů.

Po předložení průkazu KČT s platnou kartou EUROBEDS je poskytována sleva na ubytování ve vybraných chatách na území ČR, Slovenska, Německa a Rakouska.

Členové klubu mají slevu na předplatné časopisu Turista a turistické mapy KČT. Jsou poskytovány slevy na pojištění, na startovním turistických akcí a na dopravu při provozování turistické činnosti.

Obrázek 2: Slevová karta EUROBEDS

Zdroj: Klub českých turistů, online, cit. 2013-01-21.

Asociace TOM - KČT ve své činnosti nezapomíná ani na mládež. Proto v roce 1991 byla v Hradci Králové založena Asociace turistických oddílů mládeže ČR (Asociace TOM, A-TOM). Je to občanské sdružení dětí a mládeže s celorepublikovou působností. Sdružuje turistické oddíly mládeže KČT. Zaměřují se především na turistiku a tábornictví. Asociaci TOM dnes tvoří 254 oddílů a 8 639 členů, tzv. tomíků. Scházejí se na oddílových schůzkách a podnikají mnoho tuzemských i zahraničních výprav. V létě jezdí a pořádají tábory, chodí po horách, sjíždějí řeky a organizují akce pro veřejnost. Asociace TOM se hlásí k myšlence občanské společnosti. Podporují vlastenectví a úctu k demokratickým tradicím státu. Také se hlásí k Úmluvě o právech dítěte a Listině práv a svobod. Spolupracuje s občanskými sdruženími, zejména s organizacemi dětí a mládeže. Má navázány kontakty na podobné organizace na Slovensku, Polsku, Rakousku a Německu. Asociace TOM uznává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro oblast práce s dětmi a mládeží. Pro tuto činnost získal spolek již počtvrté certifikaci. Asociaci TOM řídí devítičlenné předsednictvo, ústředí je v Roztokách u Prahy. Předsedou je Mgr. Tomáš Novotný.

2 KLUB SLOVENSKÝCH TURISTŮ

Informace pro zpracování této kapitoly jsou čerpány z podkladů Klubu slovenských turistů. V letošním roce si turisté připomenou 140 let organizované turistiky na Slovensku.

2.1 Historie a současnost Klubu slovenských turistů

Klub slovenských turistů (KST) obnovil svou činnost 24. února 1990. Svým vznikem navázal na činnost turistických organizací na Slovensku v minulosti – Klub československých turistů (KČST) a Klub slovenských turistů a lyžařů (KSTL).

Na území Slovenska vznikla první organizovaná turistika ve Vysokých Tatrách. Ve Starém Smokovci byl 10. srpna 1873 založen Uherský Karpatský spolek (Magyar Karpat Egysület – MKE). Spolek zpřístupnil rokliny Slovenského ráje, vyznačil a vybudoval první značené turistické cesty na Slovensku. V roce 1899 byla postavena slavná Téryho chata, v roce 1895 Sliezky dom a v roce 1897 Chata pri Zelenom plese. Ve Vysokých Tatrách se vybudovaly turistické cesty a chodníky, např. na Kriváň a Slavkovský štít.

Po rozpadu Rakouska-Uherska zanikl spolek MKE a vznikl Tatranský spolek turistický (TST). Po vzniku Československé republiky se spolek sloučil do jedné organizace KČST. Ústřední výbor KČT rozhodl o vytvoření celorepublikové organizaci turistů – KČST. První slovenský odbor vznikl až 22. 9. 1919 v Bratislavě, druhý v Popradě 28. 2. 1920. Slovenskou komisi KČST vedl polní kurát Anton Straka z Košic. Postupně vznikaly další odbory, navázala se spolupráce se skauty a trampy. Nastala éra výstavby nových chat a útulen. Zatímco v roce 1920 bylo vybudováno jen 8 turistických objektů, v roce 1929 jich bylo postaveno už 72. Představitelům slovenské sekce KČST se zdálo, že z české strany klubu přichází na Slovensko málo peněz a vedení KČST je převážně v českých rukou. To přešlo až do krize klubu v roce 1926. Vše vyvrcholilo 18. 9. 1927 podpálením nové chaty KČST na Králově studni týden

před otevřením. Některé noviny a časopisy začaly psát o nacionální a národní nenávisti. To však nebylo dokázáno, turisté spojili své síly a za rok chata na Králově studni opět stála. Významným počinem bylo v roce 1928 postavení chaty pod Ďumbierom v Nízkých Tatrách, která byla nazvaná podle významného Slováka M.R. Štefánika. V roce 1929 se členem klubu stal horolezecký spolek JAMES. V roce 1933 byla dostavěna chata v sedle Váha pod Rysy, už v té době velice navštěvované místo.

KČST rozvíjel mezinárodní spolupráci v Asociaci slovanských turistů, která sdružovala lyžaře z Československa, Polska, Jugoslávie a Bulharska. Nestavěly se jen chaty, ale také se značilo a obnovovalo turistické značení. V roce 1928 bylo na Slovensku 14 843 km značených tras. Pro zajímavost v roce 1998 bylo tras o tisíc kilometrů méně. Značení stálo každoročně 115 000 Kč a na značení se podílela polovina turistických odborů.

V roce 1938 bylo na Slovensku v 8 turistických župách 70 odborů, které měly celkem 10 095 členů. Turistické odbory spravovaly 57 turistických objektů, mezi něž patřily chaty, útulny, rozhledny a loděnice.

Obrázek 3: Logo Klubu slovenských turistů

Zdroj: Klub slovenských turistů, online, cit. 2013-01-23.

Rozpad Československa po mnichovské dohodě v roce 1938 měl za následek zrušení KČST. V listopadu 1938 byl odsouhlasen vznik Klubu

slovenských turistů a lyžařů (KSTL). Nový slovenský spolek převzal všechny majetky na svém území. Klub přišel o své některé pohraniční chaty obsazením Maďarskem a Polskem. V roce 1940 měl klub 8 141 členů v 59 odborech. Během války byli členové aktivní v protifašistickém odboji. Ukrývali partyzány na horských chatách, zúčastňovali se bojů a mnoho z nich za svobodu zaplatilo životem. Bylo úplně zničeno 56 turistických chat, po válce se je podařilo opravit. Většina členů klubu se hlásila k turistice, ale významnou část tvořili lyžaři. Ti se zúčastňovali závodů i na mezinárodní úrovni jak v běžecké disciplíně, tak i v alpských disciplínách. Vodáci stavěli loděnice a pořádali závody různých úrovní.

Tatranští horolezci (JAMES KSTL) měli několik stovek členů. Zaměřovali se na výcvik horolezectví a objevování krás vysokých hor, obzvláště Vysokých Tater. Velký význam pro klub měli jeskyňáři, kteří prováděli výzkum nových jeskyní a tyto otevírali veřejnosti.

V klubu fungoval i Záchraný sbor a Fotosbor KSTL, který propagoval krásy Slovenska v časopisech a na výstavách pro veřejnost.

Po skončení druhé světové války měl klub plno práce s opravou zničených chat a se značením turistických tras.

V roce 1947 vytvořil KSTL spolu s Klubem českých turistů společnou organizaci KČST. Bohužel události v roce 1948 rozhodly o zániku KSTL. 25. 9. 1949 valné shromáždění KSTL ukončilo svou činnost. Přitom byl zničen archiv KSTL o 3 000 svazcích.

Po pádu komunismu v roce 1989 se otevřely dveře pro novou klubovou činnost. V roce 1990 vznikl v Čechách Klub českých turistů (KČT), na Slovensku Klub slovenských turistů (KST). Kluby jsou svou velikostí a počtem členů největší občanskou organizací v oblastech turistiky, volného času a sportu. KST má dnes téměř 20 000 členů. Současným předsedou KST je Peter Perhala.

KST je členem Evropské federace pěší turistiky (EWV), Mezinárodní federace lidového sportu (IVV). Spolupracuje s turistickými organizacemi nejen v České republice, ale i v Polsku (PTTK) a v Maďarsku (MTSz).

2.2 Hlavní poslání a organizační struktura KST

Hlavní poslání - posláním Klubu slovenských turistů je vytvářet podmínky pro turistiku svých členů i široké veřejnosti, včetně zdravotně postižených občanů. Organizuje turistické akce, působí v ochraně přírody a provádí osvětu na podporu zdravého životního stylu. Velkou část úsilí klub dává do tvorby nových a údržby stávajících značených turistických a lyžařských tras. Stará se o turistické chaty a objekty pro turisty. KST má akreditaci Ministerstva školství Slovenské republiky školit instruktory a cvičitele pěší, lyžařské, vysokohorské a vodní turistiky, značkaře a rozhodčí pro závody turistické zdatnosti.

Organizační struktura – KST je občanské sdružení, které tvoří 434 odborů a samostatných klubů. Ty se dobrovolně sdružují v regionálních radách (RR).

Nejvyšším orgánem je Valné shromáždění a Ústřední rada. Ústřední rada sídlí v Bratislavě a je složena ze čtyř skupin.

První skupinou je výkonný výbor se sedmi členy. Výbor zasedá každý měsíc, kde projednává a plánuje činnost klubu.

Druhou skupinou jsou předsedové regionálních rad. Regionů je celkem 36. S Českou republikou sousedí RR Čadca, RR Považská Bystrica, RR Trenčín a RR Senica.

Třetí skupinu tvoří předsedové sekcí a komisí. Je zde sekce značení, mládeže, cykloturistiky, pěší, lyžařské, vodní, vysokohorské, jezdecké turistiky a turistiky zdravotně postižených. Komise jsou majetková, mezinárodní, ekonomická, organizační, učebně – metodická, klasifikační a propagační.

Čtvrtou skupinu tvoří revizní komise KST.

Ústřední orgány ve spolupráci s RR, odbory a kluby organizují každoročně mnoho turistických akcí. Jsou to zimní a letní turistické srazy, cyklosrazy, vodácké srazy a splavy, vysokohorské akce a setkání čtenářů časopisu Krásy Slovenska.

2.3 Výhody pro členy, majetek KST a časopis Krásy Slovenska

"Najväčšou výhodou je možnosť venovať sa turistike v kolektíve priateľov s podobnou životnou filozofiou a rebríčkom hodnôt pod vedením kvalifikovaných cvičiteľov a inštruktorov, ktorí vedú túry bezpečne a najkrajšími lokalitami."

(Klub slovenských turistů, online, cit. 2013-01-20)

Výhody pro členy - členové klubu mají 50% slevu při ubytování na chatách ve vlastnictví KST. Ve Vysokých Tatrách se jedná například o Téryho chatu. Slevu 50% na ubytování mohou uplatnit na chatách Klubu rakouských turistů ÖTK. KČT poskytuje členům KST slevu na svých 35-ti chatách, na předplatné časopisu Krásy Slovenska, turistické mapy a nákupy ve sportovních obchodech. Slevu lze využít na vlakový cestovní lístek při cestě na turistickou akci KST.

Majetek KST – klub vlastní spolu se slovenským horolezeckým spolkem JAMES čtyři známé chaty ve Vysokých Tatrách. Jedná se o Chatu při Zeleném plese, Téryho chatu, Zbojnickou chatu a Chatu pod Rysy. Nejvýše položenou (2 250 m n. m.) a zároveň nejmladší chatou je Chata pod Rysy. Chaty se pronajímají vždy na pět let. Klub vlastní Chatu M.R.Štefánika v Nízkých Tatrách, Domy turistiky v Bardějově a v Bratislavě.

Časopis Krásy Slovenska - Klub slovenských turistů je vydavatelem časopisu Krásy Slovenska. Časopis vychází nepřetržitě od roku 1921. O významu časopisu svědčí jeho přispěvatelé, například Ivan Gálfy, významný slovenský horolezec, Ivan Bohuš, historik a muzeolog.

Časopis je psán čtivou formou a má mnoho kvalitních barevných fotografií. Každé číslo podrobněji představuje některý ze slovenských regionů, nechybí rozhovory se zajímavými osobnostmi.

Obrázek 4: Časopis Krásy Slovenska

Zdroj: Časopis Krásy Slovenska, online, cit. 2013-01-15.

Časopis vychází každé dva měsíce. Obsahem jsou rubriky o zajímavých přírodních lokalitách, kulturně-historických památkách s odkazy na historické události a osobnosti. Jsou zde odkazy na plánované turistické akce, představují se turistické kluby a oddíly. Časopis se nezaměřuje jen na pěší turistiku, ale věnuje se i jiným formám aktivního pohybu jako je skialpinismus, cykloturistika, vodní a vysokohorská turistika.

3 TURISTICKÉ KLUBY OKOLO SPOLEČNÝCH HRANIC

3.1 Oblasti a organizace KČT sousedící se Slovenskem

Oblasti vznikly v roce 2001, kdy došlo k novému územnímu uspořádání krajů v České republice.

V České republice sousedí se Slovenskou republikou tři oblasti KČT:

- KČT oblast Moravskoslezská
- KČT oblast Valašsko-Chřiby
- KČT Jihomoravská oblast

KČT oblast Moravskoslezská - kopíruje hranice Moravskoslezského kraje. Hranice oblasti se Slovenskem začíná na Hřčavě, pokračuje směrem na jih přes Mosty u Jablunkova, rekreační oblast Bílý Kříž, hraniční přechod Konečná až na Bumbálku. Délka hranice je přes 50 km. Celá hraniční oblast se nachází v Chráněné krajinné oblasti Beskydy. V oblasti Moravskoslezské jsou sloučeny 4 bývalé okresy, jeden z nich Frýdek-Místek přímo hraničí se Slovenskem. Oblast patří počtem odborů a členů mezi největší v České republice. Aktivních je 60 odborů se 4 500 členy. Třetinu členů tvoří Turistické oddíly mládeže TOM. Svě místo mezi členy oblasti mají zdravotně a zrakově postižení turisté. Pro ně se sestavuje speciální program, vytváří se dokonce turistická trasa pro vozíčkáře. Oblast nabízí veřejnosti ubytování na svých chatách. Nově postavená chata Skalka v Mostech u Jablunkova, opravená chata Prašivá a chata Ostrý. Dne 16. 7. 2012 byla oficiálně zahájena výstavba Bezručovy chaty na Lysé hoře. Poněvadž se stavba nachází na zvlášť chráněném místě Moravskoslezských Beskyd, je podmíněna přísnými pravidly ochranářů. Jedná se o největší investiční akci celého KČT. Oblast je aktivní ve výchovné a osvětové činnosti. Na turistických trasách instaluje interaktivní panely o ochraně přírody. Turistické

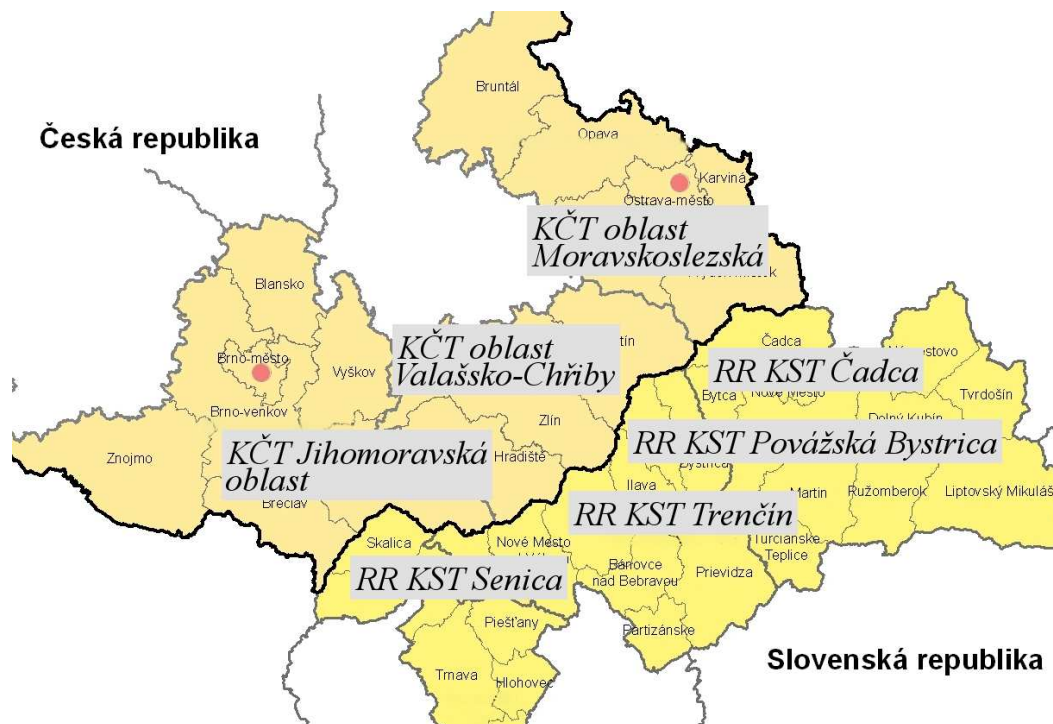
oddíly se pravidelně účastní úklidu frekventovaných turistických tras. Nejaktivnější ve spolupráci se slovenskými turisty je KČT Třinec. Předsedou oblasti je Ing. Břetislav Boháč. Sekretariát oblasti se nachází v Ostravě-Hrabůvce, vede ho Ilona Jaglová. Úřední dny pro styk s veřejností jsou úterý a čtvrtek od 10 do 16 hodin. Oblast má své webové stránky www.kct-msk.cz, ty ale nejsou dostatečně aktualizovány. Plán akcí na rok 2013 na stránkách úplně chybí.

KČT oblast Valašsko-Chřiby - kopíruje hranici Zlínského kraje. Předsedkyní oblasti je Mgr. Libuše Valentová, která je velice aktivní v práci s mládeží a má bohaté zkušenosti se spoluprací se slovenskými turisty. Sekretářem oblasti je Miroslav Seitl. Sídlo oblasti se nachází v Napajedlech. Hranice oblasti Valašsko-Chřiby se Slovenskem začíná na hraničním přechodu Bumbálka, pokračuje směrem na jih přes hojně navštěvované pohoří Javorníky, obce Střelnou, Starý Hrozenkov až po hraniční přechod Strání. Délka hranice je přes 100 km. Hraniční oblast se nachází v Chráněné krajinné oblasti Beskydy a v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. V této oblasti hraničí tři bývalé okresy se Slovenskem – okres Vsetín, Zlín a Uherské Hradiště. V celé oblasti působí 37 odborů turistiky v rámci KČT s 2 750 členy. V rámci odborů je 28 turistických oddílů mládeže, kde je více než 1000 mladých turistů. Ti tvoří 37% členské základny celé oblasti. Oblast Valašsko-Chřiby je z hraničních oblastí nejaktivnější ve spolupráci se slovenskými turisty. Ročně odbory turistiky uspořádají stovky akcí nejen pro své členy, ale i pro širokou veřejnost. Oblast spolupracuje s Regionální radou KST Trenčín. Zástupci výborů se 1x ročně scházejí, informují se o činnosti a plánují společné akce. Oblast má pěkně zpracované webové stránky www.kct-valassko-chriby.cz, kde je popsána historie, aktuality, akce, značení i fotogalerie z předešlých akcí.

KČT Jihomoravská oblast - kopíruje hranici Jihomoravského kraje. Hranice Jihomoravské oblasti se Slovenskem začíná od hraničního přechodu Strání, dále na jih okolo města Hodonína, přes hraniční přechod Brodské až k hranicím Rakouska. Délka hranic je necelých 100 km. Hraniční oblast se částečně nachází

v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Se Slovenskem hraničí dva bývalé okresy – okres Hodonín a Břeclav. Oblast měla v roce 2012 ve 45 odborech a 30 turistických oddílech mládeže 3 074 členů. Spolupráce se slovenskými turisty není skoro žádná, pravidelné společné akce se taky nekonají. Oblast více spolupracuje s rakouskými turisty ÖTK. S turisty z Rakouska pořádá oblast Eurovýšlap Znojmo-Retz. Poslední velkou akcí turistických klubů KČT, KST a ÖTK bylo Eurorando 2011 v městě Břeclavi. Odbory oblasti nabízejí řadu akcí pro veřejnost, dálkové pochody, cyklojízdy, turistické vycházky, akce pro vodáky i pro vysokohorské turisty, akce pro rodiny s dětmi, mládež i zdravotně hendikepované. Hlavní mezinárodní akcí oblasti je Pochod IML „Jede Kudrna okolo Brna“. Předsedkyní oblasti je Ing. Hana Slabáková, sekretářem je Ing. Luděk Leder. Oblast má sídlo v Brně. Úřední hodiny pro veřejnost jsou v pondělí od 15.30 do 16.30 hodin. Jihomoravská oblast KČT má své webové stránky www.kct-jmo.cz, které sice nejsou obsahově velké, ale zájemce si může přečíst pár zajímavých článků.

Obrázek 5: Mapa Oblastí KČT a RR KST

Zdroj: Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko, online, cit. 2013-01-26.

3.2 Regionální rady KST sousedící s Českou republikou

Klub slovenských turistů nemá na rozdíl od KČT Oblasti, ale Regionální rady (RR). Hranice RR nekopírují hranice krajů a okresů.

S Českou republikou sousedí čtyři RR KST:

- RR KST Čadca
- RR KST Povážská Bystrica
- RR KST Trenčín
- RR KST Senica

Regionální rada KST Čadca - sousedí s KČT oblastí Moravskoslezskou a částečně s KČT oblastí Valašsko-Chřiby. Hranice RR KST Čadca začíná s Českou republikou na Trojmezí (hranice CZ-SK-PL), pokračuje dále na jih přes hraniční přechod Svrčinovec, vrchol Velký Polom, turistickou oblast Bílý Kříž, hraniční přechod Konečná, Bumbálku až na hřebeny Javorníků, Malý Javorník. Celá hraniční oblast se nachází v Chráněné krajinné oblasti Kysuce. RR KST Čadca se nachází v oblasti Kysúc, v Žilinském samosprávném kraji.

Regionální rada vznikla v druhé polovině devadesátých let. V roce 2011 měl klub 338 členů od dětí až po důchodce. Členem klubu je jeden mistr turistiky, více než 30 členů má různé výkonnostní třídy a 10 značkařů se stará o značení 500 km turistických tras. RR KST Čadca má 13 turistických oddílů. Ty pořádají ročně přes 130 jednodenních akcí a vícedenní zájezdy po celém Slovensku i do zahraničí. Předsedou RR KST Čadca je František Žabka, výkonný výbor má celkem 5 členů. V regionální radě je komise značení, vysokohorské turistiky, lyžařské turistiky a cykloturistiky. Rada má webové stránky <http://rrkstcadca.weblahko.sk>, kde je přehledně popsána činnost i aktuální kalendář akcí.

Regionální rada KST Povážská Bystrica - sousedí s KČT oblastí Valašsko-Chřiby. Hranice RR KST Povážská Bystrica začíná s Českou republikou na Malém Javorníku u Kasární, pokračuje dále na jih přes vrchol Makyta, hraniční

přechod Lysá pod Makytou až na hraniční přechod Horné Srnie. Hraniční oblast se částečně nachází v Chráněné krajinné oblasti Kysuce a v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. RR KST Povážská Bystrica se nachází v Trenčínském samosprávném kraji. Regionální rada vznikla obdobně jako ostatní RR v druhé polovině devadesátých let a v současnosti má 14 turistických oddílů. Členy klubu jsou tři mistři turistiky. Turistický oddíl KST Púchov má na starosti značení na hranicích s Českou republikou. Ve své oblasti se stará o 431,4 km značených tras celkem 6 značkařů. KST Púchov má 132 členů a v letošním roce pořádá přes 60 akcí pro veřejnost. Předsedou KST Povážská Bystrica je Štefan Labaj. RR KST Povážská Bystrica bohužel nemá webové stránky. Pěkně zpracované stránky o oblasti má KST Púchov - www.kstpuchov.sk

Regionální rada KST Trenčín - sousedí s KČT oblastí Valašsko-Chřiby a s KČT Jihomoravská oblast. Hranice RR KST Trenčín začíná s Českou republikou od hraničního přechodu Horné Srnie, pokračuje dále na jih přes hraniční přechod Drietoma, Velký Lopeník, vrchol Velkou Javořinu, až na hraniční přechod Vrbovce. Hraniční oblast se nachází v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. RR KST Trenčín se nachází v Trenčínském samosprávném kraji. Předsedkyně komise značení Aneta Floreková má v oblasti hranic s Českou republikou na starosti turistické značení o délce 240,4 km. RR KST Trenčín má 22 turistických oddílů. Ty pořádají ročně přes 42 akcí, v roce 2013 jsou plánované tři hlavní akce ve spolupráci s turisty KČT Zlín. Předsedou RR KST Trenčín je Marián Chovanec, výkonný výbor má celkem 10 členů. V regionální radě je komise značení, vysokohorské turistiky, lyžařské turistiky, vodní turistiky, IVV, revizní a TOM komise. Rada má webové stránky www.kstn.sk, kde jsou kontakty na jednotlivé odbory KST v Trenčínském samosprávném kraji a přehledný kalendář akcí.

Regionální rada KST Senica - sousedí s KČT Jihomoravská oblast. Hranice RR KST Senica začíná s Českou republikou od hraničního přechodu Vrbovce, pokračuje dále na jih přes hraniční přechod Skalica, Holíč, hraniční přechod Kúty, až k soutoku Dyje s Moravou na česko-rakousko-slovenském trojmezí.

Část hraniční oblasti se nachází v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a část v Chráněné krajinné oblasti Záhorie. RR KST Senica se nachází v Trnavském samosprávném kraji a v Bratislavském samosprávném kraji. Regionální rada vznikla v roce 1998. V roce 2012 bylo v regionu 430 členů. RR KST Senica má 8 turistických oddílů. Ty pořádají ročně okolo 20 akcí pro turisty.

Obrázek 6: Turistický rozcestník na vrcholu Velká Javořina

Zdroj: Velká Javořina, online, cit. 2013-02-02.

Předsedou RR KST Senica je Ing. Jozef Vlčej, tajemníkem je Helena Sedláková, pěší turistiku má na starosti Jozef Kalamen, lyžařskou turistiku Ján Oravec a cykloturistiku Stanislav Hamerlík. Výkonný výbor má celkem 7 členů. Regionální rada pořádá turistické akce, kterých se zúčastňují i turisté z České republiky. Rada nemá webové stránky, informace lze získat na stránkách klubu www.kst.sk.

4 TURISTICKÉ ZNAČENÍ

Turistické značení a pravidelná údržba značených tras je jedna z nejdůležitějších aktivit členů obou klubů. Hustota a kvalita značení v České a Slovenské republice je hodnocena jako nejlepší v Evropě. Rozdíly mezi oběma kluby ve značení jsou patrné na turistických směrovkách. KČT uvádí vzdálenost do cíle v kilometrech, KST uvádí časový interval k cíli.

4.1 Historie a současnost značení KČT

První pěší turistická trasa KČT byla vyznačena 11. května 1889. Takzvané „označovací družstvo“ namalovalo červenou značkou Štěchovice a Svatojánské proudy. V témže roce byly vyznačeny turistické trasy na Karlštejn, Skalku a Rač s celkovou délkou 55,5 km. Už v roce 1912 byla vyznačena první dálková trasa z Prahy přes Brdy na Šumavu. Značených tras rychle přibývalo, v bývalém Československu jich v roce 1938 již bylo 40 000 km. Během druhé světové války a v letech 1950 až 1954 byla krize ve značení. Neprováděla se pravidelná obnova značení, a tím byla síť značených tras narušena. Od roku 1954 vláda pomocí usnesení a směrnic dala značení nový rámec a díky přílivu nových financí se značené trasy podařilo znovu obnovit a vybavit směrovkami. Značení prováděl Československý svaz tělesné výchovy. Značené trasy se postupně rozrůstaly.

Obrázek 7: Turistická směrovka z roku 1890

Zdroj: Turistické značení v Česku a na Slovensku, online, cit. 2013-01-27.

Po revolučním roce 1989 se začalo provádět značení i v nepřístupném pásmu při rakouské a německé hranici. Rozsah značení na území České republiky překročil délku 37 000 km. Náklady na značení jsou od roku 1997 hrazeny Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, jednotlivými kraji, mikroregiony, obcemi a soukromými sponzory. Od stejného roku KČT provádí značení pro lyžaře a cyklisty. Vyznačené trasy lze najít v turistických mapách edice KČT. Od listopadu 2007 byl KČT udělen úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu EU certifikát pro průmyslový vzor turistického značení. Tím všechny prvky turistického značení podléhají ochraně na území všech států EU. V roce 2005 se začaly značit první hipotrazy a jezdecké stezky pro turistiku na koni.

KČT se společně i s jinými organizacemi podílí na značení tras pro cyklisty. U těchto vyznačených tras klub provádí pravidelnou údržbu. Z pověření Ministerstva dopravy ČR a Ministerstva vnitra ČR je klub garantem jednotného značení cyklistických tras, novým trasám přiděluje evidenční čísla z celostátního registru a eviduje je. Značení se řídí metodikou, která vychází ze stoleté zkušenosti značení. O mezinárodním významu turistického značení svědčí i to, že Českou republikou procházejí evropské dálkové trasy E 3, E 6, E 8 a E 10. K jejich vyznačení je využito pásové turistické značení a na směrovkách je uvedeno číslo evropské trasy.

Předsedou rady značení je Mgr. Karel Markvart, který spolupracuje s 13 zástupci značení z jednotlivých krajů.

Obrázek 8: Malování turistických značek v terénu

Zdroj: Vladimír Ondruch

Velikost sítě turistických značených cest KČT v datech:

- rok 1888 - 0 km
- koncem roku 1889 – 55,5 km
- rok 1920 - 25 000 km v celém Československu včetně Podkarpatské Rusi
- rok 1938 - 40 000 km v celém Československu
- rok 1980 - 46 400 km v ČSSR, z toho v ČSR 34 500 km a v SSR 11 900 km
- po roce 1989 - 37 000 km jen v České republice
- leden 2013 – 41 496,4 km pěších tras; 34 872,7 km cyklotras; 611,4 km lyžařských tras; hipotras 2 795,2 km; 56,5 km tras pro vozíčkáře
- v terénu je vyvěšeno a instalováno 63 522 ks pěších, lyžařských a cyklopásových tabulek a směrovek; 1 641 ks vývěsních laminovaných map
- obnovu a údržbu provádí 1 461 pěších značkařů a 435 cykloznačkařů, odpracovali více než 63 000 hodin
- V roce 2012 se do obnovy značení a údržby investovalo 14,032 mil. Kč

Zájemce o značení nelze motivovat penězi. Značkaři jsou dobrovolníci, kteří značí ve svém volném čase a bez nároku na mzdu. Dostávají proplacené cestovné, stravné a menší příspěvek na obnovu svého vlastního turistického vybavení. KČT spočítal, kolik hodin značkaři v terénu odpracují a vyšel zajímavý údaj. Podle průměrné mzdy v ČR by měli značkaři dohromady dostat ročně 10,5 milionu korun.

4.2 Pěší značení, lyžařské značení, cykloznačení a hipotrasy

Pěší značení - pěší trasy pro turisty jsou značeny pásovými značkami. Ty mají čtyři základní barvy dle důležitosti:

- červená – dálkové, hřebenové, vrcholové trasy
- modrá – významnější trasy

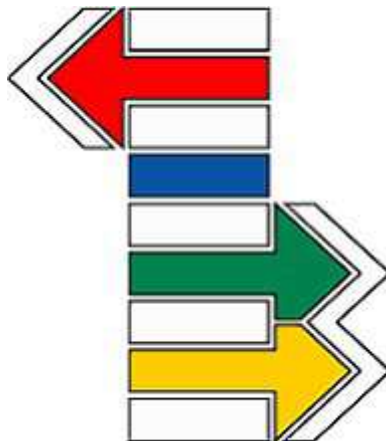
- zelená – kratší místní trasy
- žlutá – nejkratší trasy, spojovací, zkratky

Značky se skládají ze tří vodorovných pásů. Prostřední pás určuje barvu značené trasy, je červený, modrý, zelený nebo žlutý. Dva krajní pásy jsou bílé a jejím úkolem je značku více zviditelnit. Pásová pěší značka je čtverec o rozměrech 10x10 cm.

Šipka se používá v ostrých lomech cesty a při odbočení trasy na jinou komunikaci. Pokud jde v souběhu více značených tras, používá se vícebarevná značka.

Okolo přehrad, lázní, apod. se používají značení místní značky. Aby turista věděl, že trasa na určitém místě končí, je zde umístěna koncová značka. Pro odbočky z turistické trasy k vrcholu kopce, vyhlídce, zřícenině hradu nebo k studánce, se používají speciální významové značky. Naučné stezky se značí značením , rozměry jsou stejné jako u pěší značky.

Obrázek 9: Vícebarevná turistická značka

Zdroj: Turistické značení v KČT, online, cit. 2013-01-27.

Místu, kde turistická trasa začíná, křížuje se s jinou trasou, nebo končí, se říká Turistické informační místo (TIM). Na těchto místech jsou instalovány turistické směrovníky. Ty jsou opatřeny tabulkami a směřovkami. Z tabulky se turista dozví název daného místa, někdy i jeho nadmořskou výšku. Směřovky mají bílou barvu a poskytují informace o kilometrových vzdálenostech na značené trase. V hrotu tabulky je příslušná barva trasy, nebo symbol odbočky

významové značky. Několik let se pod směrovky přidává tabulka hlavního sponzora značení, podnik Lesy ČR, s.p.

Na důležitých místech pro turisty (nádraží, města, velké křižovatky cest) je spolu s turistickým směrovníkem také stojan s turistickou mapou. KČT vydává podrobné mapy dané oblasti, které se pravidelně aktualizují. Mapy jsou vloženy do kovových stojanů, v chráněných oblastech se většinou používá dřevěný stojan.

Obrázek 10: Turistický směrovník a mapa KČT

Zdroj: Vladimír Ondruch

Lyžařské značení - značení lyžařských tras se moc neliší od značení pěších tras. Používá se stejných druhů značek jako u pásového značení, stejné jsou i tabulky a směrovky. Rozměry jsou také zachovány. Lyžařská značka má od pěší značky oranžovou barvu krajních pásů značek. Její vnitřní pás je červený, modrý, zelený nebo bílý. Lyžařské směrovky nemají bílou barvu, mají barvu oranžovou a ve špičce směrovky je symbol lyžaře.

Cykloznačení - trasy dělíme na cyklotrasy a cykloturistické trasy. Prvky týkající se cyklistického značení mají žlutou podkladovou barvu.

Cyklotrasy vedou vždy po silnicích či vhodných místních a účelových komunikacích se zpevněným povrchem. Přednostně jsou vedeny po stezkách pro

cyklisty. Značení cyklotras je obdobné jako u silničního značení pro motorová vozidla dopravními značkami.

Používají se tři základní silniční cykloznačky:

- IS 19 Směrová tabule
- IS 20 Návěst před křižovatkou
- IS 21 Směrová tabulka

Na všech cykloznačkách je symbol kola, číslo dané trasy. Na směrových tabulích jsou uvedeny kilometrové vzdálenosti k dalším cílům na trase. Umisťují se podobně jako dopravní značky před každou křižovatkou a odbočkou cyklotrasy.

Cykloturistické trasy jsou vedeny většinou po horších polních či lesních cestách a terénu. Označují se pásovými značkami o rozměru 14x14 cm. Krajní pásy značky jsou žluté, prostřední je červený , modrý , zelený nebo bílý . Používají se také šipky, jedná se o podobné značení jako u pěších tras nebo lyžařských tras. Jen pro lepší viditelnost je základní barva žlutá a značky jsou přibližně jednou tak velké. Cyklopásové značení má směrovky se žlutým podkladem. Oproti pěším směrovkám má jen dvě řádky textu a v záhlaví napsáno „Cyklotrasa KČT č. ...“.

Klub českých turistů vyznačil jednu z prvních cyklistických tras v roce 1996, Liberec – Žitava v délce 27 km.

Obrázek 11: Směrové tabule IS 19 na cyklostezce Bečva

Zdroj: Vladimír Ondruch

Hipotrazy - od roku 2005 se začaly značit turistické stezky zaměřené na jezdeckou turistiku a hipoturistiku. Hipotrasy jsou stezky vyznačené pro cestování na koni. Zatím jich vyznačeno moc není, nejvíce stezek se nachází na venkově. V Moravskoslezských Beskydách je několik hipotras, které přechází okolo hranic se Slovenskem.

Při návrhu stezek se především dbá na:

- povrch a šířka stezky musí být vhodný pro jízdu na koni
- povrch musí být zpevněný, koně jej kopyty nepoškozují
- na trase se nacházejí úvaziště, koňské stanice a další zázemí pro hipoturistiku
- trasa vede tak, aby nevzniklo riziko střetu s podněty, které plaší koně

Značení je stejné jako u pěšího značení ve výšce 1,8 metru nad zemí a značky mají tvar čtverce. Uprostřed značky je namalováno barevné kolečko o průměru 6 cm. Na změnu směru stezky upozorňuje šipka. Jezdecké směrovky a tabulky mají text, tvar a barvu shodnou se směrovkami pěšího značení, liší se pouze textem umístěným v záhlaví tabulky - „Jezdecká trasa KČT“. V nových turistických mapách už najdeme jezdecké trasy, stanice, nebezpečná místa, kontakty na veterináře, kováře a přepravce zvířat.

Značení hipotras provádějí členové jezdeckých sdružení, školení provádějí lektoři Klubu českých turistů.

4.3 Historie a současnost značení KST

První turistický chodník na území dnešního Slovenska vyznačili v roce 1874 členové Sitnianského klubu. Vyznačili chodníky k Počúvadlianskému jezeru, na Sitno a do Sklenných Teplíc. Značení před rokem 1918 bylo velice roztržité a nejednotné. Turistické spolky používaly ke značení své značky. Až vznikem Československa a organizací KČST se začala uplatňovat jednotná metodika značení. Vznikaly nové značené chodníky ve Vysokých Tatrách, v Roháčích a v roce 1922 se vyznačilo moravsko-slovenské pomezí.

Druhá světová válka a násilné rozbití klubu turistů po roce 1948 mělo za následek postupné chátrání značených cest. V roce 1959 převzala značení organizace ČSTV. Vznikly okresní značkářské komise a stav značených turistických chodníků se výrazně zlepšil. Postupně se instalovaly nové stojany se směrovkami a turistické vývěsní mapy.

Po roce 1990 převzal značení pod sebe opět Klub slovenských turistů. Značkaři mají k dispozici státní normu STN 01 8025 – Turistické značenie a metodika značenia, která přesně určuje druhy značek, tvary, barvy a způsob umístění. Značené chodníky tvoří ucelenou síť. Značkař musí umět pracovat s mapou, ovládat topografii a satelitní navigaci GPS.

Pár údajů o značení:

- KST má na starosti 14 048 km pěších tras
- pěších tras na území Vysokých a Západních Tater mají na starosti Státní lesy Tatranského národního parku
- vyvěšeno je 4 772 tabulek a směrovek
- na území SR je legálně vyznačeno 301 km lyžařských tras
- počet vyškolených a aktivních značkařů je na Slovensko okolo 500
- rozpočet Sekce značení KST na rok 2102 byl 79 500 €

Značení pěších a lyžařských tras má na starosti Sekce značení KST. Předsedkyní sekce je Ing. Eva Škutová. Sekce značení má celkem 7 členů. Celkem na Slovensku pracuje 33 komisí značení při regionálních radách KST a 6 okresních komisí značení.

Přes Slovenskou republiku prochází tři významné mezinárodní evropské dálkové trasy – E 3, E 8 a I 23.

Značkářskou činnost umožňuje finanční podpora Ministerstva školství, vědy, výzkumu a sportu SR. Dotace nepokryje úplně celoroční náklady na obnovu a údržbu značení. Proto se v roce 2009 Žilinský samosprávný kraj rozhodl finančně podpořit obnovu stávajícího značení, vybudování nových pěších tras a cyklotras. Značkaři na území kraje obnovili a zprůchoznili 856 km tras, osadili

42 ks nových směrovníků, vyměnili 1 063 ks směrovek a tabulek. Výsledkem je zlepšení stavu turistických tras a ulehčení pohybu turistů v terénu.

Obrázek 12: Práce značkařů je i fyzicky náročná

Zdroj: Žilinský samosprávny kraj príkladom pri obnove turistického značenia, online, cit.2013-01-27.

Značení na Slovensku je, obdobně jako v České republice, dobrovolná činnost. Značkaři za svou práci dostávají odměnu dle platného předpisu KST č.10/2011 o náhradách u turistického značení. Například za obnovu 1 km značení dostane skupina 6,20 €.

4.4 Pěší značení, lyžařské značení a cykloznačení

Pěší značení - pěší trasy pro turisty jsou na Slovensku značeny úplně stejně jako v České republice. Jsou značeny pásovými značkami o rozměrech 10x10 cm. Mají čtyři základní barvy, červená , modrá , zelená a žlutá . Prudké odbočení ze značené trasy se značí šipkou , místní značení např. v okolí měst se značí a naučný chodník má značku . Značení pěších tras většinou začíná u vlakového nebo autobusového nádraží. Pásové značky se převážně malují na stromy ve výšce očí. Pokud nelze značku umístit na vhodný objekt, používají se značkářské kolíky opatřené značkami.

Směrovka KST má tři řádky s textem a časovými údaji. V záhlaví je název organizace – KST. Vlevo dole je uvedený rok výroby, napravo dole evidenční číslo trasy. Úseky vhodné na lyžařskou turistiku mají nalepen piktoqram lyžaře. Tabulka informačního místa (TIM) uvádí název daného místa a jeho nadmořskou výšku.

Tabulky a směrovky pro KST vyrábí Marián Porkert z Časté. Tabulka místního názvu stojí 12,85 € a směrovka 13,65 €. Tabulky a směrovky se v terénu instalují na ocelové sloupky, sloupy veřejného osvětlení a na stromy.

Obrázek 13: Směrovka KST

Zdroj: O značkování, online, cit. 2013-02-01.

Lyžařské značení – k značení lyžařských tras se používají stejné pásové značky jako u pěšího značení, jen krajní pásy značek nejsou bílé, ale oranžové . Vnitřní pás je červený, modrý, zelený nebo bílý. Lyžařské směrovky mají podkladovou barvu oranžovou a mají trojřádkový text. Vzdálenost cílů se uvádí v kilometrech. V záhlaví je označení „LYŽIARSKA TRASA KST“.

Cykloznačení – o cykloznačení na Slovensku se stará Slovenský cykloklub. V evidenci je 6 400 km značených cyklotras. Klub slovenských turistů úzce spolupracuje se Slovenským cykloklubem při vytváření nových cyklotras.

Hipotrazy – na Slovensku se začíná rozvíjet jezdecká turistika. Přípravuje se značení jezdeckých tras v terénu. Komise značení KST dne 11. května 2010 schválila závazný metodický materiál, v kterém je přesně uvedeno kudy mají trasy vést, jejich značení a vybavení. Dle informací z ústředí KST zatím žádná hipotrasy vyznačená není.

4.5 Spolupráce značkařů KČT a KST

Značkaři na pomezí obou republik mají spolu výbornou spolupráci. Kromě setkávání se v terénu při značení, jsou každé dva roky pořádány dvoudenní porady funkcionářů značení. Jednou je porada na slovenské straně hranice, podruhé na české straně. V říjnu 2010 proběhlo setkání na Slovensku v Púchově, poslední porada značkařů byla v říjnu 2012 na Masarykově chatě v Moravskoslezských Beskydech.

KČT má odlišnou organizaci značení turistických tras než KST.

Organizace značení KČT v příhraničních oblastech - základní složkou jsou značkařské obvody (ZO), nad kterými jsou krajské komise značení (KKZ). Úkolem KKZ je vést evidenci značených tras a textů směrovek. Komise vydává cestovní příkazy na obnovu značení a jejich údržbu.

Začlenění příhraničních značkařských obvodů do jednotlivých moravských krajských komisí:

- KKZ Moravskoslezského kraje: ZO Frýdek-Místek, ZO Karviná
- KKZ Zlínského kraje: ZO Uherské Hradiště, ZO Vsetín, ZO Zlín
- KKZ Jihomoravského kraje: ZO Hodonín, ZO Břeclav

Předsedou Komise značení Moravskoslezského kraje je Miroslav Karas, předsedou Komise značení Zlínského kraje je Drahomír Makyča a sekretářem Komise značení Jihomoravského kraje je Ing. Milan Pernica.

Organizace značení KST v příhraničních oblastech - základní složkou značení jsou komise značení Regionálních rad KST (KZ RR KST). Výjimkou tvoří regiony, kde jsou zachovány okresní komise značení, podléhající příslušným KZ RR KST. Regionální rady nejsou vytvořeny podle územně-správního členění státu. Nejvyšší značkařskou složkou je sekce značení KST v Bratislavě, která vede celou značkařskou evidenci.

Začlenění KZ v pohraničních regionech do RR KST je následující:

- RR Čadca: KZ Čadca
- RR Považská Bystrica: KZ Považská Bystrica
- RR Trenčín: KZ Trenčín, KZ Nové Mesto nad Váhom, KZ Myjava
- RR Skalica: KZ Senica

Předsedou KZ Čadca je Teodor Bracíník, předsedou KZ Považská Bystrica je Augustín Kubáň, předsedkyní KZ Trenčín je Aneta Floreková, předsedou KZ Nové Mesto nad Váhom je Miroslav Vavro, předsedou KZ Myjava je Zdenek Rajchl a předsedou KZ Senica je Ing. Juraj Koba.

Při posledním setkání funkcionářů značení na Masarykově chatě se dohodlo:

- značkaři KČT budou udržovat značení i na krátkých úsecích tras, které na slovenském území končí nebo jím v krátkém úseku pocházejí
- tabulky místního názvu a všechny směrovky bude na každém hraničním TIM udržovat vždy jen jedna značkařská složka
- na směrovkách na hraničních informačních místech bude v záhlaví směrovek směřujících na Slovensko uvedeno „Klub slovenských turistov“ a u směrovek směřujících do ČR „Klub českých turistů“
- došlo k přesnému rozdělení hraničních Turistických informačních míst
- jakákoli změna ve značení se musí nahlásit sousední turistické oblasti

Proběhlo jednání o možnostech vedení turistických tras a upřesnily se texty na tabulkách turistických rozcestníků. Bylo dohodnuto, že slovenští značkaři se budou podílet na tvorbě a aktualizaci turistických map KČT, které zahrnují i slovenská území. Trasa, spol. s r. o., která turistické mapy KČT vydává, uzavře se slovenskými značkaři stejné smlouvy na aktualizaci slovenských částí těchto map, jaké uzavírá i s českými značkaři.

Během setkání se značkaři vydali společně do terénu. Průzkum v terénu potvrdil informace, že díky Žilinskému a Trenčínskému samosprávnému kraji, dotacím Evropské unie došlo k významné obnově značení. Proto se turisté na moravsko-slovenském pomezí nemusí obávat orientace v terénu.

5 SPOLEČNÉ AKCE KČT A KST

K vypracování praktické části jsou použity nejen podklady a zápisy obou klubů, ale také i zkušenosti z osobních setkání s turisty. Důležitá byla aktivní účast na turistických akcích a účast v lednu 2013 na veletrhu REGIONTOUR v Brně, kde bylo mnoho zástupců KČT a KST. Na veletrhu bylo mnoho materiálů o turistice a kalendářů turistických akcí pro rok 2013.

Za KČT oblast Moravskoslezská poskytl mnoho materiálů a cenných informací Mgr. Jan Sládek, za KČT oblast Valašsko-Chřiby Mgr. Libuše Valentová, která je známá svou aktivní spoluprací se slovenskými turisty, především z oblasti okolo Trenčína. Vladimír Pekár za turisty Čadca, Maroš Greguš za turisty z Trenčína a Ing. Jozef Vlčej za turisty ze Senice poskytli řadu informací o aktivitách svých turistických klubů.

5.1 Turistické akce KČT a KST v nedávné minulosti

Rozdělení Československa v roce 1993 mělo zpočátku za následek, že se pořádalo málo turistických akcí na moravsko-slovenském pomezí. Někteří turisté se značeným turistickým trasám záměrně vyhýbali z důvodu neustálých kontrol celníků a pohraniční policie. Kuriozitou bylo, že když některé turistické kluby pořádaly turistické pochody okolo společných hranic, tak kvůli účasti několika zahraničních turistů (např. z Polska) se násilně musela změnit značená turistická trasa, aby náhodou některý zahraniční turista nepřešel ani na krok česko-slovenskou hranici. Vstupem obou států do Evropské unie a postupným opuštěním celnic se turistický ruch okolo hranic začal znovu rozvíjet.

Mezinárodní zimní srazy turistů (MZST) – rokem 2000 začala organizovaná přeshraniční spolupráce v oblasti cestovního ruchu na Slovensku, Česku a také Polsku. Klub českých turistů, Klub slovenských turistů a Polská turistická asociace se rozhodli vytvořit mezinárodní akci s názvem "Mezinárodní zimní sraz turistů". Bylo rozhodnuto, že MZST bude organizován každé 2 roky

v jiné zemi. Sraz se uskutečňuje dle klimatických podmínek na lyžích nebo pěšky.

První setkání se uskutečnilo 28. – 31. 1. 2000 v Kysuckých Beskydech v oblasti Čadce. Na organizaci se podílely města a obce ze Slovenska, Moravy a Polska. Lyžařské a pěší trasy částečně vedly po moravsko-slovenské hranici. Setkání mělo mezi turisty velký ohlas, byla motivace pokračovat a organizovat další setkání.

V roce 2002 proběhl MZST v Jeseníkách v okolí města Jeseník, v roce 2004 v polském Szczyrku, v roce 2006 ve slovenském Dolním Kubíně.

Pátý mezinárodní zimní sraz turistů proběhl 31. 1. – 3. 2. 2008 v Beskydech v Jablunkově. Sraz pořádala KČT oblast Moravskoslezská spolu s KČT Třinec. Trasy pro běžkaře procházely přímo hranicí se Slovenskem. Pro 800 ubytovaných účastníků srazu bylo připraveno šest tras pro běžky, dvě trasy pro chůzi na sněžnicích, několik tras pro pěší turisty a program pro turistické oddíly mládeže a zdravotně postižené turisty. V rámci setkání bylo i zimní táboření.

Obrázek 14: Pamětní list MZST v Jablunkově

Zdroj: Zimní sraz v Jablunkově, online, cit. 2013-01-10.

V roce 2010 proběhl šestý mezinárodní zimní sraz turistů v polské Bielsko-Biele a v roce 2012 zatím poslední sraz ve slovenské Levoči. Příští MZST se chystá v roce 2014 v českých Králíkách.

EURORANDO 2001- největší mezinárodní akce v roce 2001 procházející šesti státy Evropy. „*Euroorando 2001 je evropský štafetový pochod, jehož smyslem je podpora myšlenky jednotné Evropy, podpora toho, že turistika nezná hranice.*“ (Klub českých turistů, online, cit. 2013-02-15). Štafeta startovala z Dukelského průsmyku 6. dubna 2001. Klub slovenských turistů předal štafetu 28. dubna 2001 Klubu českých turistů na státní hranici Bumbálka v Moravskoslezských Beskydech. Štafetou se rozumí symbolická hůl s nahrávacím zařízením, která zachycovala typický folklór, historii a kulturu daného regionu, trekkingové hole pro deset účastníků a batoh s kronikou pochodu. Bylo to jedna z prvních velkých turistických akcí KČT a KST po rozdělení republiky. Předávání štafety se na hraničním přechodu Bumbálka zúčastnilo okolo tisíce českých a slovenských turistů.

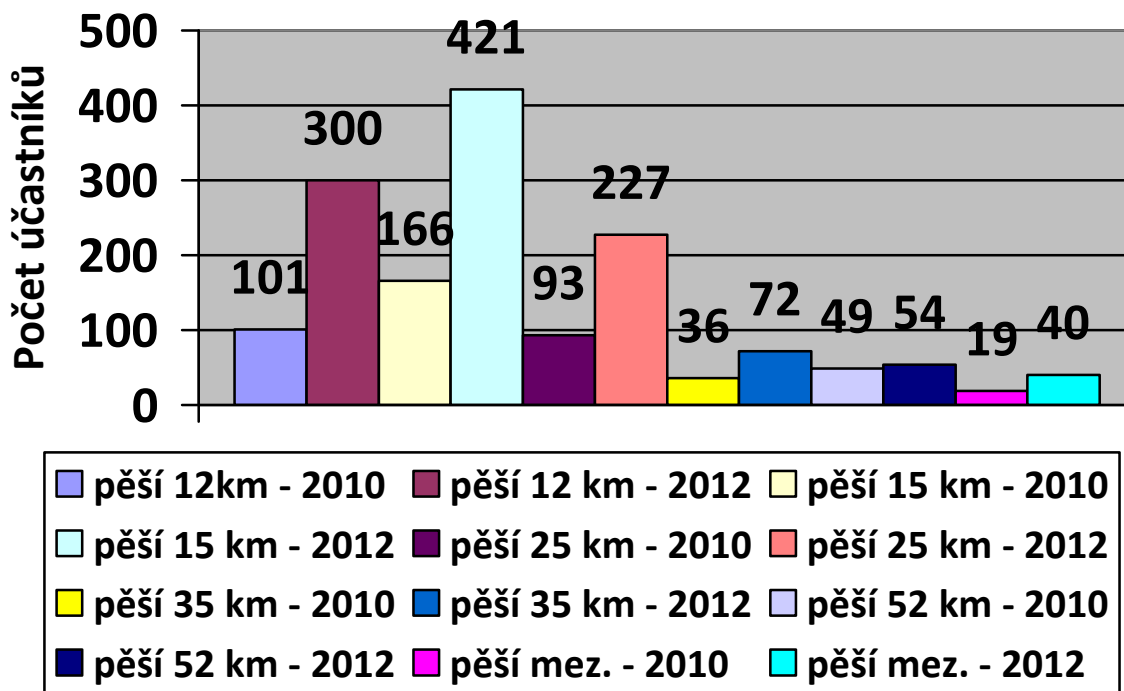
EURORANDO se od roku 2001 pravidelně opakuje co pět let. EURORANDO 2006 bylo ve znamení turistických pochodů přes moravsko-slovenské pomezí po mezinárodní turistické trase E 3. Pochodů se zúčastnilo mnoho turistů z České a Slovenské republiky. EURORANDO 2011 mělo téma voda - životodárná tekutina. Akce „Voda ze střechy Evropy“ proběhla v obou turistických klubech. Společné setkání turistů v rámci EURORANDO 2011 bylo ve slovenské Holíči a moravské Břeclavi.

Mánesova stezka – aktivní spolupráce mezi Klubem českých turistů Třinec a Regionální radou KST Čadca začala v roce 2004 zorganizováním prvního společného dálkového pochodu „Putování se sousedy - Mánesovou stezkou“. Akce ukázala, že hranice států nejsou pro turistické setkávání překážkou, a tím se odstartovalo konání pravidelné zářijové mezinárodní akce. Trasa o délce 20 km začíná na Slovensku v Čadci a končí ve slezské v Dolní Lomné. V cíli akce se účastníkům předávají pamětní diplomy, je podáváno občerstvení a vystupují folklórní soubory obou zemí. Celá akce se jmenuje podle významného českého malíře Josefa Mánesa, který ve zdejších kraji sbíral motivy lidových krojů pro své kresby. Na české straně se akce mohou zúčastnit i cykloturisté, pro které jsou připraveny cyklotrasy o délce 25 až 65 km.

O rostoucím zájmu o tuto akci svědčí dva grafy.

13. 9. 2010 se Mánesovy stezky zúčastnilo celkem 486 turistů. Za nevlídného počasí, při neustálém dešti přišlo pouze 19 turistů ze Slovenska.

Graf 1: Počet pěších účastníků Mánesovy stezky v roce 2010 a 2012

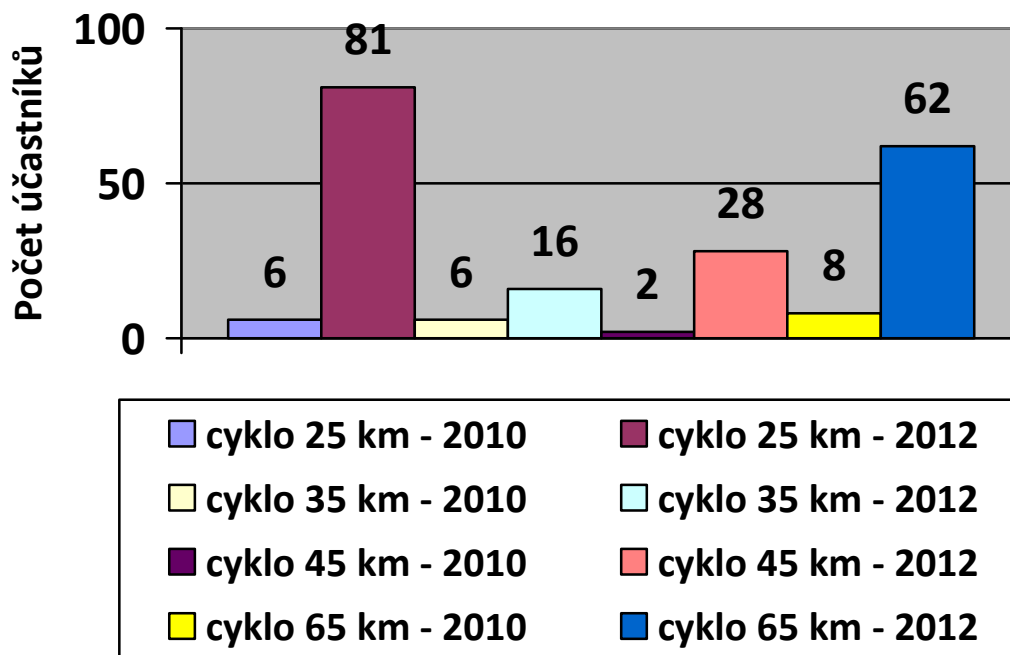

Zdroj: Vladimír Ondruch

O dva roky později v sobotu 8. 9. 2012, se akce již zúčastnilo 1 301 turistů. Velký vliv na počet účastníků mělo počasí (bylo ideálně pod mrakem), a také konání národopisných slavností Slezských dnů v cíli pochodu v Dolní Lomné. Delší trasu z Rakové u Čadce do Dolní Lomné absolvovalo 40 turistů. Za dva roky se počet turistů zvýšil neuvěřitelně 2,7 krát.

Je vidět, že velký největší vliv na počet účastníků má nejen počasí, ale i doprovodné akce během trasy a v cíli cesty. Tradičně sestřičky z nemocnice Podlesí zjišťovaly fyzický stav turistů. Zájemcům měřily krevní tlak, cholesterol a množství tuku v těle.

Graf 2: Počet cykloúčastníků Mánesovy stezky v roce 2010 a 2012

Zdroj: Vladimír Ondruch

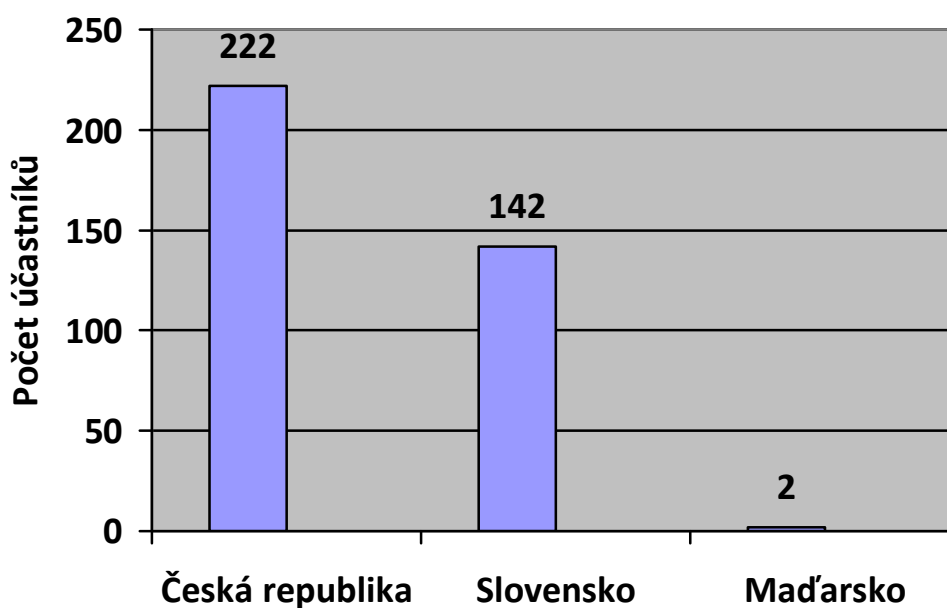
Kříž na Velkej Rači - obnovení kříže na vrcholu Velkej Rače (1 236 m n. m.) v Kysucích bylo společným dílem Klubu slovenských turistů, Klubu českých turistů a Klubu polských turistů. V sobotu 29. 5. 2010 se uskutečnila mše svatá a společné požehnání u nového kříže. Zúčastnilo se mnoho turistů i obyvatel z okolí. Na vrcholu se turisté pravidelně setkávají už více než 80 let. K zakoupení byl pamětní list a odznak. V horní části kříže je nápis ve čtyřech jazycích: Ut omnes unud' sint – Aby sme boli všetci za jedno – Aby všichni jedno byli – Aby všiscky stanovili jedno.

XII. Český zimní sraz turistů – významná akce Klubu českých turistů se pořádala ve Velkých Karlovicích, hraniční obci se Slovenskem. Začátek byl 10. 2. 2010 před hotelem Galik, kde účastníky srazu přivítal také místopředseda KČT Ing. Ján Babnič a člen delegace KST p. Jozef Mihal. Turisté při zahájení ochutnali tradiční valašské produkty – slivovici, škvarky a chleba. Sněhové podmínky bohužel nebyly ideální, běžecké trasy musely být zkráceny. Sedm odvážných využilo možnosti zimního táboření. Turisté navštívili Karlovské

muzeum s výstavou historie lyžování a vyslechli si besedu o expedici Altaj. Sobotní večer 12. 2. byl ve znamení závěrečného bálu s předáním štafety zimního srazu.

Zimní srazy jsou mezi členy KČT a KST velmi populární. Této organizačně náročné akce se zúčastnilo 366 turistů, z toho 142 ze Slovenska a 2 z Maďarska.

Graf 3: Počet účastníků XII. Českého zimního srazu turistů

Zdroj: Vladimír Ondruch

Setkání na Velké Javořině – vrchol Velké Javořiny (970 m n. m.) svou polohou přímo na hranici České republiky se Slovenskem vyzývá k setkávání turistů z obou zemí. Od roku 1990 se zde každým rokem konají Slavnosti bratrství Čechů a Slováků, které navazují na prvorepublikovou tradici, kdy se zde scházela česká i slovenská inteligence, studenti, umělci, duchovní a prostý lid. Turisté KČT a KST se na tomto nejvyšším vrcholku Bílých Karpat setkávají tradičně 31. prosince, kdy společně zapalují vatru přátelství. Kousek pod vrcholem se na slovenské straně nachází turistická Holubyho chata.

Setkání na rozhledně Velký Lopeník – kousek od česko-slovenských hranic na vrcholu Velký Lopeník (911 m n. m.) v Bílých Karpatech byla v roce 2005

postavena 22 m vysoká dřevěná rozhledna. Od roku 2006 zde v červenci probíhá slavnost „Symbol přátelství Čechů a Slováků.“ Každoročně před zimou pořádá KČT a KST ve spolupráci s obcemi Lopeník a Březová uzavírání této rozhledny. Obě akce jsou navštěvovány turisty z obou zemí, účast se pohybuje okolo 250 lidí.

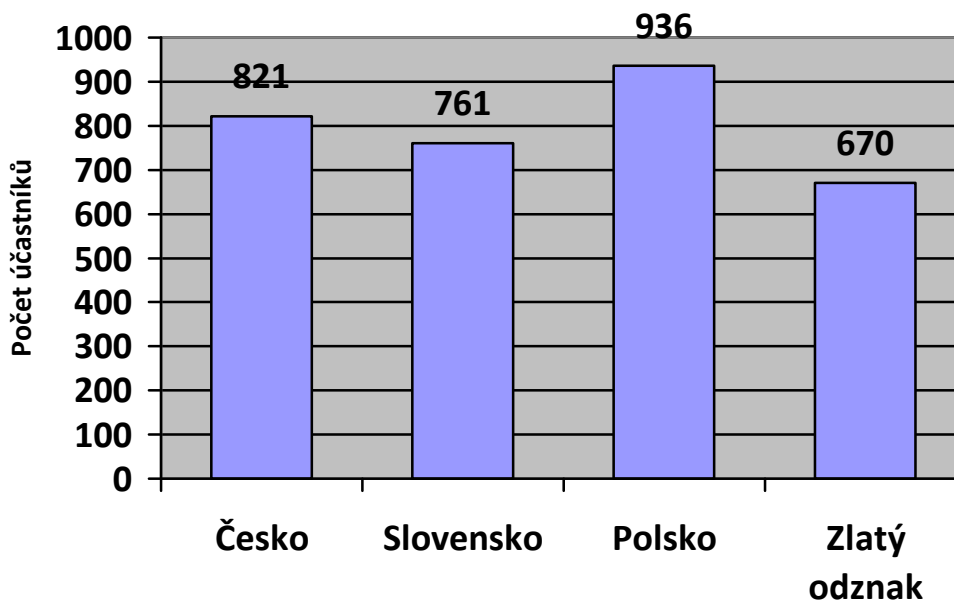
Turistické souznění – v rámci tohoto projektu se uskutečnily dvě akce. První dvoudenní se uskutečnila v červnu 2006 v oblasti Hostýnských vrchů. Účelem bylo setkání českých a slovenských turistů z mládežnických oddílů. Druhá akce, výstup na rozhlednu Lopeník, se konala 25. 11. 2006. Setkání u rozhledny bylo velmi spontánní a všude kolem zněly lidové písně obou národů. Závěrečná společná beseda byla účastníky velmi dobře hodnocena.

Mezinárodní turistický odznak Besky(i)dy (MTO) – z podnětu PTTK Wisla se na chatě Velký Stožek 19. 7. 2003 sešly turistické kluby KČT Třinec, KST Čadca, PTTK Wisla, PTTS-BS a dohodly se na rozšíření spolupráce a zvýšení počtu turistických akcí pro veřejnost. Vznikl nápad vytvořit Mezinárodní turistický odznak Besky(i)dy. Po vstupu našich států do Schengenského prostoru se plán získání odznaku MTO mohl naplno rozjet. Podmínkou získání odznaku bylo navštívení přesně daného počtu turisticky zajímavých míst a získání potvrzení do záznamníku. Oficiálně se začalo 15. 3. 2008 velikonočním výstupem na kopec Ostrý a ukončení akce je plánováno na 15. 9. 2013. K datu 14. 12. 2012 získalo odznak již 3 188 turistů, z toho se 670 turistů může pyšnit Zlatým odznakem za splnění všech aktivit.

Z důvodu velkého počtu kladných ohlasů mezi turisty se turistické kluby dohodly vyhlásit Mezinárodní turistický odznak Besky(i)dy II. Tento odznak MTO II. se plní od 1. 1. 2013 do 15. 9. 2015.

O velkém zájmu získání Mezinárodního turistického odznaku Besky(i)dy svědčí i tento graf.

Graf 4: Přehled udělených odznaků MTO v letech 2008 - 2012

Zdroj: Turistika Kysuce, online, cit. 2013-02-20.

Přátelství bez hranic – desátý ročník Přátelství bez hranic proběhl 5. 5. 2012. KČT Zlín a KST Trenčín uspořádali pochod z Valašských Klobouk do Francovy Lhoty spojenou s návštěvou unikátního Betléma v Horním Lidči. Pochodu se zúčastnilo celkem 127 turistů.

Mezinárodních turistických akcí je daleko více, např.:

- stavění májky na trojmezí v Hrčavě za účasti českých, slovenských a polských turistů
- Evropské dny turistiky v Moravskoslezském kraji
- Den bez hranic, turistická slavnost ve Slovensko-polsko-české hraniční lokalitě v Hrčavě
- Mezinárodní týden turistiky na Valašku ve Vsetíně

5.2 Turistické akce KČT a KST v roce 2013

Plánované akce KČT Zlín a KST Trenčín:

- 11. ročník setkání turistů Přátelství bez hranic, pěší turistika, 4. 5. 2013, Javorníky, chata Portáš, od 11.00 do 14.00 hodin
- 11. ročník Mezinárodní dálkový etapový pochod Zlín – Trenčín, pěší turistika, 13. - 14. 7. 2013
- 23. ročník Mezinárodní týden turistiky na Valašku, pěší turistika a cykloturistika, 13 - 20. 7. 2013, město Vsetín
- 9. ročník Zamykání na Velkém Lopeníku, 23. 11. 2013, pěší turistika, setkání na vrcholu od 10.30 do 12.00 hodin

Plánované akce RR KST Senica za účasti turistů KČT:

- 31. ročník Sobotišťská patnáctka, pěší turistika, 8. 5. 2013, obec Sobotiště od 06.00 do 16.00 hodin
- 13. ročník Poznávání Záhoří, pěší turistika, 5. 7. 2013, obec Sobotiště
- 18. ročník Po stopách Marie Terezie, pěší turistika a cykloturistika, 14. 9. 2013, město Holíč od 08.00 hodin

Plánované akce KČT Třinec a RR KST Čadca:

- 9. ročník Tříkrálový výstup na Kamenité, pěší turistika, 6. 1. 2013, Klub turistů Turzovka
- 47. Slovenský zimní sraz turistů v Ošeadnici, 17 - 20. 1. 2013, lyžařská a pěší turistika, RR KST Čadca
- 13. ročník Velikonoční výstup na Ostrý, 1. 4. 2013, pěší turistika, KČT Třinec, sraz na chatě 10.00 až 14.00 hodin
- Vystup si na svůj vrchol – Javorový vrch, 8. 5. 2013, pěší turistika, KČT Třinec, sraz na chatě 10.00 až 14.00 hodin
- 14. ročník Mezinárodní turistický pochod Krajom Drotárie, 11. 5. 2013, pěší turistika, Klub turistiky Vysoká nad Kysucou, start v městě Čadca od 07.00 hodin

- 40. ročník Nočního výplazu na Lysou horu, 21. 6. 2013, pěší turistika, KČT Frýdlant nad Ostravicí, hvězdicový start, sraz na vrcholu Lysá hora
- 27. ročník Uhorčkovým chodníkom, 17. 8. 2013, pěší turistika, Klub turistů Turzovka, start v městě Turzovka od 07.30 hodin
- 34. ročník Mezinárodního pochodu Mánesovou stezkou, 14. 9. 2013, pěší turistika a cykloturistika, KČT Třinec, hlavní akce k 125. výročí KČT, starty Mosty u Jablunkova, Návsí, Třinec, Střítež a Raková
- Přes tři státy Evropy a společné setkání turistů KČT, KST, PTTS-BS a PTTK Wisla a Żywiec na Hřčavě, 21. 9. 2013, pěší turistika
- Plnění získání Mezinárodního turistického odznaku Besky(i)dy II.

5.3 Shrnutí praktické části

Praktická část byla věnována průzkumu, jak spolupracuje KČT a KST při organizování turistických akcí na moravsko-slovenském pomezí. Cílem bylo zjistit kolik akcí se podařilo zorganizovat v minulých letech, jaká je tendence ve vytváření nových akcí a jaká je jejich návštěvnost.

Rozdělení Československa na dva samostatné státy se promítlo i do aktivity klubů organizovat společné turistické akce. Zpočátku, hlavně díky střežené hranici, nebyla situace moc růžová. Postupně ale kluby na obou stranách hranice si k sobě našly cestu a akcí pro české a slovenské turisty neustále přibývalo.

Dnes z průzkumu návštěvnosti jednotlivých akcí jednoznačně plyne, že vzrůstá počet turistů a cykloturistů navštěvující tyto akce. Počet pořádaných turistických akcí kolísá na stejné úrovni, cca okolo dvaceti významných akcí v kalendářním roce. Pořadatelé se poučili z minulosti, začali akce více propagovat na veřejnosti, v průběhu každé akce a v cíli jsou pro účastníky připraveny zajímavé atraktivity. V posledních letech se rozmohla možnost cykloturistiky, výletů pro rodiny s dětmi a turistika pro zdravotně postižené. Turisté musí mít důvod k navštívení konkrétního místa, proto se velice ujal Mezinárodní turistický odznak

Besky(i)dy. Návštěvnost cílů pro získání odznaku velmi mile překvapila i samotné organizátory. Dobrým rozhodnutím je zorganizovat druhé kolo získání odznaku, a tím nabídnout turistům další místa k navštívení. Krásných míst na obou stranách hranice je spousta.

V zimním období jsou atraktivní turistické přejezdy pro běžkaře. Upravenost stop, hlavně o víkendech, je na velmi dobré úrovni. Velký kus práce v tomto udělal Žilinský samosprávný kraj, když v posledních letech uvolnil na údržbu stopy nemalé prostředky. Na moravské straně Beskyd byli v údržbě stop o trochu dále.

Návrhy na zvýšení návštěvnosti a celkové úrovně turistických akcí:

- propracovanější propagaci všech akcí v tisku, médiích, regionálních televizích a hlavně pro mladší ročníky na internetu
- zvýšit počet atrakcí po trase turistické akce a v samotném cíli. Například při výstupu na Velký Lopeník, hlavně při špatném počasí, nezapomenout na občerstvení pro turisty
- více se věnovat organizování akcí pro rodiny s dětmi a pro turistickou mládež
- snažit se udržovat v zimě běžecké stopy i ve všední dny, nespolehat na to, že turisté přijedou jen o víkendu

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat historii, současnost a přeshraniční spolupráci velmi si blízkých turistických klubů – KČT a KST. Historie klubů je jako na houpačce, chvílemi spolu, poté zase od sebe. Ale dlouholeté společné soužití v bývalém Československu i podobný jazyk nás pořád spojuje. Mnoho turistů z Čech a Moravy v minulém režimu objevovalo krásy Slovenska, především Vysokých Tater. Otevření hranic do světa a rozdělení Československa přineslo dočasné oslabení cestovního ruchu, ale postupně se turisté začínají vracet a setkávat se.

Pracovat na tomto tématu bylo obohacující o nové poznatky. Velkým překvapením je zjištění kolik kilometrů značených pěších a lyžařských tras, cyklotras a hipotras jednotlivé kluby udržují. KČT se stará celkem o 79 832 km značených tras, KST má na starost pětapůlkrát méně tras, celkem 14 349 km. Je to dáno i tím, že KČT má na rozdíl od KST na starost většinu cykloznačení v celé České republice. Oběma klubům za tuto záslužnou činnost patří velký dík, poněvadž značkaři pracují ve svém volném čase bez nároku na mzdu. Značená síť turistických tras, jak na Slovensku, tak i v Čechách a na Moravě patří k nejlepším v celé Evropě. O trochu více nedostatků ve značení bylo na společné hranici směrem na slovenskou stranu, kde jsou částečně rezavé a občas i úplně chybějící turistické směrovky. Na české straně jsou nedostatky obdobné, jen v menším rozsahu.

Práce na praktické části byla velice zajímavá z důvodu získávání informací přímo na turistických akcích. Turisté i samotní členové KČT a KST byli velice vstřícní, poskytli řadu materiálů a podělili se o své zkušenosti. Je vidět, že tuto činnost dělají z lásky k lidem, přírodě a ke svému okolí. Dlouholetí organizátoři turistických akcí vcelku logicky tvrdí, že dnešní účastníci turistických akcí jsou náročnější než v minulosti a nechtějí jen bezmyšlenkovitě jít z jednoho bodu do druhého. Proto turistické kluby při organizování akcí musí turisty něčím upoutat nejen v cíli trasy, ale i v jejím průběhu. Inspirací může být společný projekt KČT Třinec a KST Čadca - Mezinárodní turistický odznak

Besky(i)dy. Putování po daných místech k získání odznaku má velký ohlas u turistické veřejnosti.

Příjemné bylo zjištění, kolik mladých lidí se turistických pochodů zúčastňuje. Buď jako rodiny s malými dětmi, ve skupinkách nebo i samostatně. Není tudíž úplně pravda, že mladí lidé sedí doma jenom u počítače. Pokud se jim nabídne smysluplný program, rádi se turistické akce zúčastní.

V posledních dvaceti letech zaznamenala velký nárůst i cykloturistika. Na to pružně zareagovala většina turistických klubů a do kalendáře svých akcí při nabídce pěších pochodů přidala trasy pro cyklisty. Trasy a jejich pestrost jsou zvoleny tak, že je bez větších obtíží zvládne i netrénovaný jedinec. Nedávno se dostaly na trh elektrokola, díky nimž se na cyklotrasách objevuje stále více cyklistů. Na české straně hranice v posledních letech přibýlo mnoho nových cyklostezek a cyklotras s přesahem na Slovensko. Například cyklostezka Bečva začíná kousek od katastru slovenské obce Makov. Údržbu a obnovu značení provádějí členové KČT.

V zimním období se díky upravování běžeckých stop vrací do přírody běžkaři. Zajímavostí při organizování letošního zimního srazu v Oščadnici bylo i to, že přihlášení turisté mohli absolvovat připravené trasy pěšky, na běžkách, nebo si dokonce užít sjezdovek v lyžařském areálu Velká Rača. Celkový počet letošního lednového zimního srazu v Oščadnici bylo neskutečných 1 148 účastníků a 80 organizátorů. To svědčí o zvyšujícím se zájmu turistů o dobře zorganizované turistické akce v atraktivním prostředí.

Cíle, které byly v bakalářské práci určeny, se podařilo splnit. V práci je podrobně popsána přeshraniční spolupráce KČT a KST, společné akce v minulosti a plánované akce pro letošní rok. Součástí práce jsou návrhy na zvýšení návštěvnosti a úrovně turistických akcí. Činnost obou klubů je organizačně dobře zvládnutá a má velký potenciál do budoucna.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BAJER, V., DRÁPALA, D., HAMBÁLEK, M., SOBOTKA, R. *Až na vrchol Radhoště*. 2. vyd. Zlín: Grasp CZ, 2010. ISBN 978-80-904224-5-2.

DAVID, P., SOUKUP, V. *Beskydy východ - průvodce*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství S&D, 2005. ISBN 80-86899-08-5.

HAVELKA, J. *Sborník klubu českých turistů*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství S&D, 2008. ISBN 978-80-86899-33-6.

HAVELKA, J. *Z historie organizované turistiky*. 1. vyd. Praha: Litera Plzeň s. r. o., 2011.

HÝŽA, M. *Na vrcholky hor s Vladimírem Čechem*. 1. vyd. Praha: Česká televize – Edice ČT, 2009. ISBN 978-80-7404-020-7.

KADLČÍK, Z. *Historie turistiky ve Zlínském kraji*. 1. vyd. Uherské Hradiště: L.V. Print, 2012.

KČT oblast Moravskoslezská. *Kalendář turistických akcí 2013 – KČT oblast Moravskoslezská*. Ostrava, 2012.

KČT oblast Valašsko - Chřiby. *Kalendář turistických akcí 2013 – KČT oblast Valašsko - Chřiby*. Zlín, 2012.

KORBELÁŘOVÁ, I., PETER, V., WAWRECZKA, H., ŽÁČEK, R. *Beskydy a Pobeskydí 1895 - 1939*. 1. vyd. Třinec: WART – Henryk Wawreczka, 2001. ISBN 80-238-7589-2.

LANGEROVÁ, B. *Zlínský kraj*. 2. vyd. Praha: ACR Alfa s. r. o., 2006. ISBN 80-86408-14-0.

NOVÁČEK, M., REŽNAR, J. *Kalendář turistických akcí 2013 – Česká republika*. Praha: KČT, Trasa, s. r. o., 2012.

PAVELKA, J., TREZNER, J. a kol. *Příroda Valašska*. 1. vyd. Vsetín: TG Tisk s. r. o. Lanškroun, 2001. ISBN 80-238-7892-1.

PECINA, P., PETŘÍČEK, V. *Chráněná krajinná oblast Bílé a Biele Karpaty*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1989. ISBN 25-069-88.

POLÁŠKOVÁ, J., POLÁŠEK, J. *Historie beskydské turistiky*. 1. vyd. Opava: Grafico Opava, 2009. ISBN 978-80-904336-8-7.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ZAJAC, P. *Kalendář podujatí KST 2013*. Bratislava, 2012.

Seznam použitých internetových zdrojů

Časopis Krásy Slovenska, [online]. © 2008 [cit. 2013-01-15]. Dostupné z: <http://www.krasy-slovenska.eu/articles/getMagazine/76>

Klub českých turistů, [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-01-08]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/historie-kct>

Klub českých turistů, [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-01-10]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/stanovy-klubu-ceskych-turistu>

Klub českých turistů, [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-01-20]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/ke-stazeni-loga>

Klub českých turistů, [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-01-21]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/podminky-vyhody-clenstvi-v-kct>

Klub slovenských turistů, [online]. [cit. 2013-01-20]. Dostupné z:
<http://www.kst.sk/index.php/o-nas/kto-sme-a-ako-sa-stat-clenom-organizacia-46>

Klub slovenských turistů, [online]. [cit. 2013-01-23]. Dostupné z:
<http://www.kst.sk>

O značkování, [online]. [cit. 2013-02-01]. Dostupné z:
<http://www.kst.sk/index.php/znacenie-organizacia-132/o-znackovani>

Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko, [online]. © 2008-2009 [cit. 2013-01-26]. Dostupné z: http://www.cil3.cz/preshranicni_spoluprace_cr_slovensko.htm

Turistické značení v Česku a na Slovensku, [online]. [cit. 2013-01-27]. Dostupné z:
http://cs.m.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1sov%C3%A9_zna%C4%8Den%C3%AD#section_1

Turistické značení v KČT, [online]. © 2011-2013 [cit. 2013-01-27]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct>

Turistika Kysuce, [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.turistika.e-kysuce.sk/images/stories/mtobeskydy/prehľadodznakydo31102012.pdf>

Velká Javořina, [online]. © 1999-2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://fotoalba.centrum.cz/photo.php?pid=14886329>

Zimní sraz v Jablunkově, [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: http://www.adam.cz/img/200802191304_Jablunkov-pametni-list.jpg

Žilinský samosprávny kraj príkladom pri obnove turistického značenia, [online]. [cit. 2013-01-27]. Dostupné z: <http://www.kst.sk/index.php/znacenie-organizacia-132/aktuality>

SEZNAM OBRÁZKŮ a GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Současné logo Klubu českých turistů	13
Obrázek 2: Slevová karta EUROBEDS	17
Obrázek 3: Logo Klubu slovenských turistů	19
Obrázek 4: Časopis Kráasy Slovenska	23
Obrázek 5: Mapa Oblastí KČT a RR KST	26
Obrázek 6: Turistický rozcestník na vrcholu Velká Javořina.....	29
Obrázek 7: Turistická směrovka z roku 1890.....	30
Obrázek 8: Malování turistických značek v terénu	31
Obrázek 9: Vícebarevná turistická značka.....	33
Obrázek 10: Turistický směrovník a mapa KČT	34
Obrázek 11: Směrová tabule na cyklostezce Bečva	35
Obrázek 12: Práce značkařů je i fyzicky náročná.....	38
Obrázek 13: Směrovka KST	39
Obrázek 14: Pamětní list MZST v Jablunkově.....	43

Seznam grafů

Graf 1: Počet pěších účastníků Mánesovy stezky v roce 2010 a 2012	45
Graf 2: Počet cykloúčastníků Mánesovy stezky v roce 2010 a 2012	46
Graf 3: Počet účastníků XII. Českého zimního srazu turistů.....	47
Graf 4: Přehled udělených odznaků MTO v letech 2008 - 2012	49

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

A-TOM – Asociace turistických klubů mládeže

ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy

EWV – Evropská asociace turistických klubů

IML - Mezinárodní liga sportů

IVV – Světová organizace lidového sportu

KČST - Klub československých turistů

KČT - Klub českých turistů

KKZ – krajské komise značení

KST - Klub slovenských turistů

KSTL - Klub slovenských turistov a lyžiarov

KZ – komise značení

MTO – mezinárodní turistický odznak

MTSZ – Klub maďarských turistů

PTTK – Klub polských turistů

PTTS – Polská turistická sportovní společnost

RR – regionální rada

TCH – turistická chata

TIM – turistické informační místo

ZO – značkářské obvody

SEZNAM PŘÍLOH

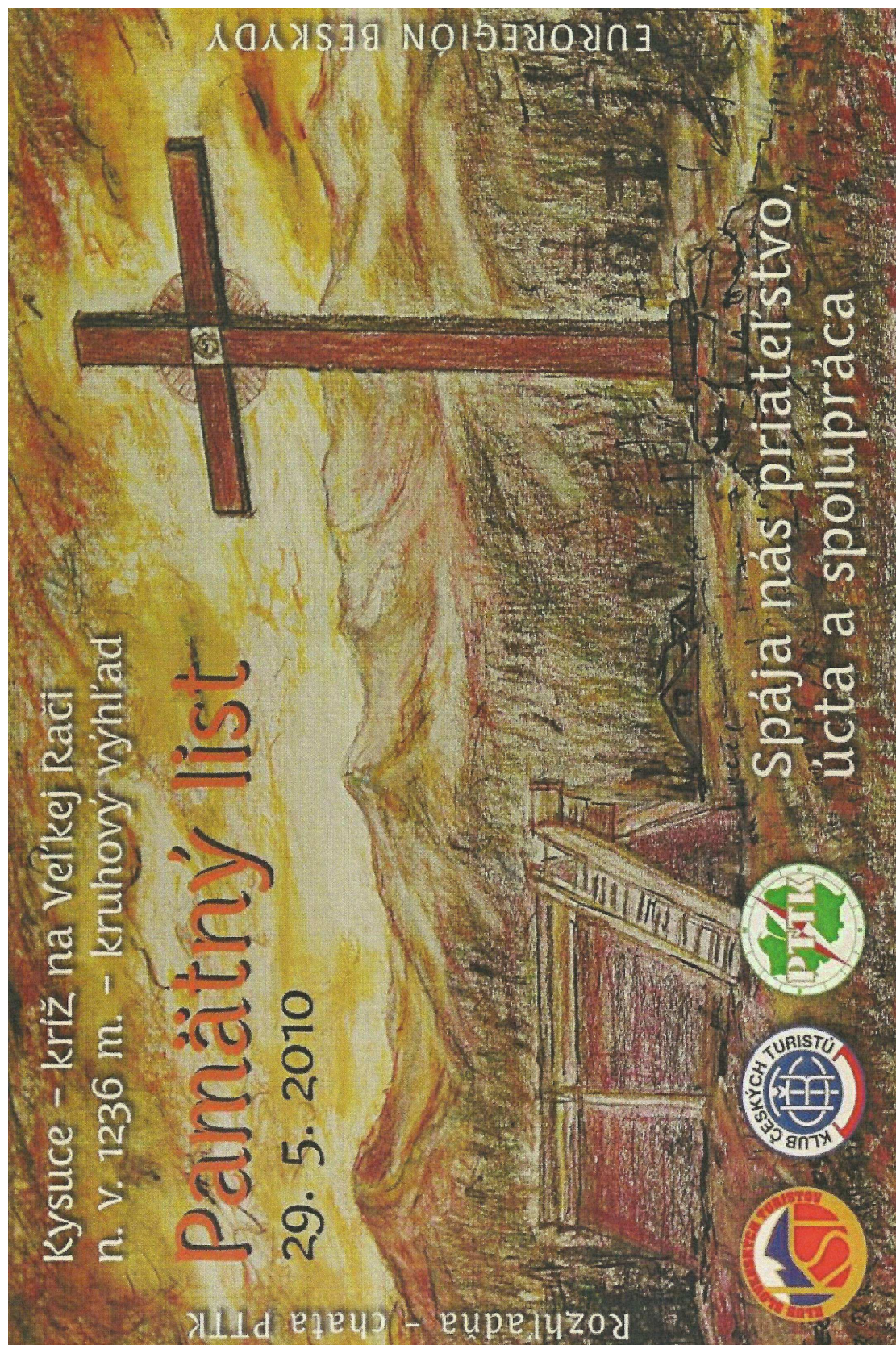
Příloha A – Mapa hranice České a Slovenské republiky	I
Příloha B – Pamětní list k společnému postavení kříže na Velké Rači.....	II

PŘÍLOHY

Příloha A – Mapa hranice České a Slovenské republiky

Příloha B – Pamětní list k společnému postavení kříže na Velké Rači

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Vladimír Ondruch

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Přeshraniční spolupráce Klubu českých turistů a Klubu slovenských turistů

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 47

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 14

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 15

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: RNDr. Antónia Dvoranová